Ἀριθ. **723** — Λεπτὰ εἴκοσι πέντε.

ΕΤΟΣ ΙΔ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΤΟΜΟΣ ΚΗ'. | Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρ. ἑκάστ. ἔτους καὶ εἶναι ἐτήσιαι.-Γραφεῖον Διευθ. Ὁδ. Παρθεναγωγείου 12. | 5 Νοεμβρίου 1889.

Η ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ[1]

Ἡ γελοιογραφία εἶνε ἄνθος τῶν καλλιτεχνικῶς προηγμένων κοινωνιῶν. Ἀποτελεῖ μίαν τῶν λεπτοτέρων καὶ ἀβροτέρων τῆς τέχνης ἐκδηλώσεων – ὅταν δὲν εἶνε ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετον τούτου, χονδροειδὴς καὶ ἀπεχθὴς παραμόρφωσις αὐτῆς. Διὰ τοῦτο εὐχαρίστως θὰ ὠνόμαζα αὐτὴν «τὸ μειδίαμα τῆς τέχνης». Ἠμπορεῖ νὰ κινῇ τὴν ἀποστροφὴν ὡς ὁ μορφασμὸς δυσειδοῦς προσώπου ἢ νὰ μαγεύῃ καὶ νὰ τέρπῃ ὡς τὸ γλυκὺ χαμογέλοιον, τὸ ἀποκαλύπτον μεταξὺ δύο ἐρυθρῶν χειλέων σειρὰν μαργαριτωδῶν ὀδόντων.

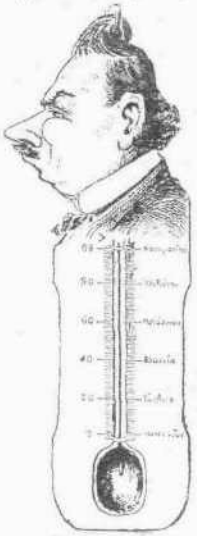

Τὸ θερμόμετρον

Τὰ πρῶτα ἴχνη τῆς γελοιογραφίας ἐν Ἑλλάδι, καθόσον τοὐλάχιστον γνωρίζω, ἀνευρίσκει τις εἰς ἀξέστους καὶ ἀνοήτους τινὰς λιθογραφίας τῶν πρώτων ἐτῶν τῆς βασιλείας τοῦ Ὄθωνος, τὰς ὁποίας δύναται ὁ περίεργος νὰ ἴδῃ ἐκτεθειμένας εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρίας τῆς Ἑλλάδος. Δι' αὐτῶν σατυρίζονται γεγονότα τῆς ἡμέρας, ἀλλὰ μετὰ τόσον μυστηριώδους ἀσαφείας, ὥστε ἀπαιτοῦνται ἑρμηνεῖαι μακραὶ διὰ νὰ ἐννοήσῃ τις αὐτάς, πολλαὶ δὲ μένουσιν ἐκεῖ ἐντελῶς ἀνεξήγητοι, ἀληθῆ ἔμβρυα τῆς τέχνης χωρὶς μορφὴν καὶ χαρακτῆρα ὡρισμένον. Ἐκ τῶν ἀτυχῶν τούτων ἀποπειρῶν ἀποθαρρυνθεῖσα ἡ φαιδρὰ Μοῦσα τῆς γελοιογραφίας ἔπαυσε νὰ ἐπιδαψιλεύῃ τὴν εὔνοιάν της ἐν Ἑλλάδι, ἐπὶ πολὺ δὲ τὸ εἶδος τοῦτο τῆς σατύρας ἔμενεν ἄγνωστον παρ' ἡμῖν ἢ τοὐλάχιστον δὲν εἶχε συστηματοποιηθῆ, ὥστε ν' ἀφήσῃ ἴχνη τῆς διαβάσεώς του. Ἐννοεῖται ὅτι ὁμιλοῦντες ἐνταῦθα περὶ γελοιογραφίας ἐννοοῦμεν μόνον τὰ ἰθαγενῆ προϊόντα αὐτῆς, ὄχι δὲ τὰς βαναύσους χρωματογραφίας τὰς ἐκτελουμένας ἐν Ἰταλίᾳ ὑπὸ ξυδαίων καλλιτεχνῶν καὶ κυκλοφορούσας μεταξὺ τοῦ λαοῦ.

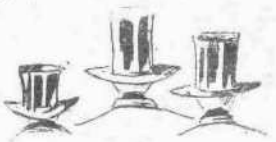

Οἱ Ἰακωβῖται

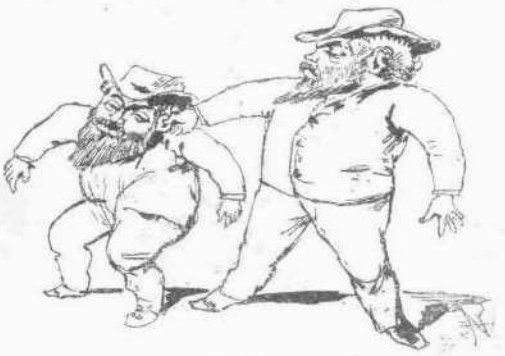

Αὐτοσύλληψις

Εἰς τὸν καθαυτὸ δημοσιογραφικὸν βίον εἰσήχθη ἡ γελοιογραφία ἢ μᾶλλον ἡ ἰδέα τῆς γελοιογραφίας — ἐν σπέρματι πάντοτε — διὰ τῆς ἑβδομαδιαίας σατυρικῆς ἐφημερίδος *Τράκα τρούκας*, ἀλλὰ καὶ ἡ νεωτέρα αὕτη ἀπόπειρα μνείας εἶνε ἄξια μόνον χάριν τῆς χρονογραφικῆς ἀκριβείας. Ἡ γελοιογραφικὴ εἰκών, ἡ ὁποία ἐκόσμει — ἂν ἡ λέξις ἔχει τὴν θέσιν της ἐδῶ — ἕκαστον ἀριθμὸν τῆς ἐφημερίδος ταύτης εἶνε ἄξεστος συνδυασμὸς στοιχειωδῶν γραμμῶν, ἀποτελεῖ δὲ παιδαριῶδες γύμνασμα, μὴ προμηνῦον κἂν τὴν μέλλουσαν ἐξέλιξιν.

(1) Αἱ γελοιογραφικαὶ εἰκόνες, αἱ ὁποῖαι ἐξελέχθησαν μεταξὺ τῶν ἐπιτυχεστέρων ὅσαι ἐδημοσιεύθησαν κατὰ καιροὺς εἰς τὸν *Ἀσμοδαῖον* ἢ τὸ *Ἄστυ*, διετέθησαν ἐν τῷ κειμένῳ ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν τῆς σελιδοποιήσεως. Δὲν ἔχουσιν ἄλλως ἄμεσόν τινα σχέσιν πρὸς αὐτό, χρησιμεύουσι δ' ἁπλῶς εἰς πλήρη κατανόησιν τῶν διὰ τοῦ παρόντος ἄρθρου ἐκφερομένων παρατηρήσεων. Ἂν τις εἰλικρινῶς παρατηρήσῃ ὅτι εἶνε καὶ ἡ μόνη δικαιολόγησις τῶν κατωτέρω γραμμῶν, δὲν ἔχω καμμίαν δυσκολίαν νὰ τὸ παραδεχθῶ.— Κ.

Οὕτως ἡ γελοιογραφία, ἡ θάλλουσα καὶ εὐδοκιμοῦσα ἐν μέσῳ τελείας κοινωνικῆς ἀναπτύξεως, τρεφομένη ἐκ πολυποικίλου καὶ ζωηρᾶς δράσεως, ἀπαιτοῦσα, διὰ νὰ τηρήσῃ τὴν λεπτότητά της καὶ μὴ μεταβληθῇ εἰς ὄργανον χυδαιότητος καὶ ἀκοσμίας, ἀτμοσφαῖραν ἠθῶν ἐξηυγενισμένην καὶ γοργὴν καλλιτεχνικὴν κίνησιν, ἐφαίνετο ὅτι θὰ ἐβράδυνε πολὺ νὰ ἐγκλιματισθῇ ἐν Ἑλλάδι, ὅπου οὐδεὶς τῶν ὅρων τούτων ὑπῆρχεν.

Μονοκονδυλιά

Ἀλλ' ἐξαιρετικὴ καλλιτεχνικὴ ἰδιοφυία κατενίκησε τὰ πολλαπλᾶ ταῦτα ἐμπόδια καὶ ἐπολιτογράφησε τὴν γελοιογραφίαν μὲ ὅλα τὰ χαρακτηριστικὰ καὶ τὰς ἀρετὰς τῆς ἰθαγενοῦς

Μονοκονδυλιά

ἀναπτύξεως. Καὶ αὐτοῦ τοῦ πρώτου φύλλου τοῦ *Ἀσμοδαίου*, τὸν ὁποῖον ὁ κ. Θέμος Ἄννινος ἵδρυσε κατὰ τὸ 1875 μετὰ τοῦ κ. Ἐμμανουὴλ Ῥοΐδου, τοῦ κ. Ἀγγέλου Βλάχου καὶ ἄλλων νεωτέρων λογογράφων, αἱ γελοιογραφίαι, μεθ' ὅλας

Ἔστω.— Ἐπιγραφὴ τῶν βορείων τῆς τοῦ Ἐθνικοῦ στίβου

τὰς ἀτελείας τῆς ἐκτελέσεως, παρέχουσι καταφανῆ τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τῆς μολυβδίδος τοῦ ἀπαραμίλλου γελοιογράφου τοῦ *Ἄστεως*.

Ὀξύτης σατυρικοῦ αἰσθήματος, εὔστοχος ἀντίληψις τοῦ κωμικοῦ, λεπτότης καὶ δύναμις ἐν τῇ ἀποτυπώσει αὐτοῦ, καλλιτεχνικὴ εὐσυνειδησία παρατηρουμένη καὶ εἰς αὐτὰ τὰ προχειρότερα παίγνια, ὅλα ταῦτα καταφαίνονται ἐκ τῶν πρώτων ἐκείνων σχεδιασμάτων. Οὐχὶ ὀλιγώτερον κατάδηλος αὐτῶν εἶνε καὶ ἡ ἀμιγὴς πρωτοτυπία τῶν

Ἡ ἐξέλιξις τοῦ λαχανου

γελοιογραφιῶν τοῦ σχεδιαστοῦ τοῦ *Ἀσμοδαίου* καὶ τοῦ *Ἄστεως*. Παρὰ τὴν φυσικὴν καὶ εὔλογον ἐπίδρασιν, τὴν ὁποίαν ἤσκησεν ἐπ' αὐτοῦ ἡ γαλλικὴ τέχνη, ἀναπτυχθεῖσα ἐν τῷ κλάδῳ τούτῳ εἰς ἀνέφικτον βαθμὸν τελειότητος καὶ ἀριθμοῦσα ἐν αὐτῷ ἀριστοτέχνας τασσομένους ἐν τῇ αὐτῇ μοίρᾳ μετὰ καλλιτεχνῶν, κλεῖσθέν-

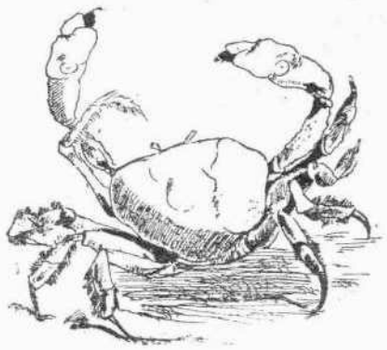

Ὁ Καβοὺρ τῆς Ἑλλάδος

των δι' ἔργων μεγάλης ἐπιβολῆς, ἡ μολυβδὶς αὐτοῦ διετήρησεν ὅλον τὸν ἰδιοφυᾶ χαρακτῆρά της. Μεταξὺ τῶν πολυσελίδων τόμων, τοὺς ὁποίους δύνανται ν' ἀποτελέσωσι τὰ σχεδιάσματα τοῦ κ. Ἀννίνου, κανὲν ἀπολύτως οὔτε ὡς ἰδέα, οὔτε ὡς ἐκτέλεσις ἔχει τι τὸ ξενικὸν ἢ προσπίπτει ξενοτρόπως εἰς τὸ βλέμμα. Ὡς εἶπον ἀνωτέρω,

ὁ κ. Ἄννινος ἐπολιτογράφησε τὴν γελοιογραφίαν μὲ ὅλα τὰ δικαιώματα τῆς ἰθαγενείας, φυλλομετρῶν δέ τις τὰς σελίδας, εἰς τὰς ὁποίας ἐπὶ τόσα ἔτη κατέσπειρεν ἀφθόνως θησαυροὺς εὐφυΐας καὶ μέθους, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ πιστεύσῃ ὅτι ὅλη αὐτὴ ἡ ἐργασία εἶνε τὸ ἀποτέλεσμα τῶν πρώτων ἐν τῇ τέχνῃ προσπαθειῶν. Εἰς τὸν μὴ ἔχοντα ἄλλας ἀποδείξεις ἐνώπιόν του, ἡ ὥριμος τελειότης αὐτῆς τὴν παριστᾷ μᾶλλον ὡς τὸ κορύφωμα βαθμιαίας καὶ ἐπιπόνου ἐπιλογῆς.

Ὁ πλάτανος τῆς Κηφισιᾶς

Ὁ *Ἀσμοδαῖος*, ὅστις καὶ ὑπὸ λογογραφικὴν ἔποψιν ἐνεκαίνισε νέαν ἐποχὴν εἰς τὴν ἑλληνικὴν δημοσιογραφίαν, διήνυσε δύο περιόδους, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ δευτέρα ὑπερέχει πολὺ τῆς πρώτης κατὰ τὸ γελοιογραφικὸν μέρος. Ὁ χρόνος ὤξυνε τὴν μολυβδίδα τοῦ εὐφυοῦς αὐτοῦ σχεδιαστοῦ καὶ κατέστησεν αὐτὴν ζωηροτέραν καὶ δηκτικωτέραν. Ἡ σατυρικὴ ἐφημερὶς κατὰ τὴν δευτέραν ταύτην περίοδόν της διεξήγαγε κατὰ τοῦ ὑπουργείου Τρικούπη διὰ τοῦ λόγου καὶ τῶν εἰκόνων, ἀλλὰ κυρίως διὰ τῶν εἰκόνων, πολεμικήν, παρομοίαν τῆς ὁποίας κατὰ τὸ καυστικὸν τοῦ πνεύματος καὶ τῆς σατύρας ἀνευρίσκει τις μόνον εἰς ὀνομαστὰς ἐποχὰς τῆς γαλλικῆς γελοιογραφίας.

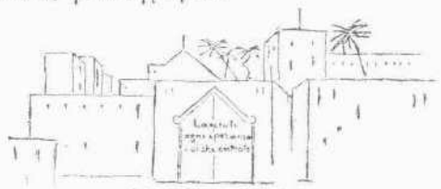

Ἡ εἴσοδος τῆς Μασσάλας

Τὴν ὀξεῖαν καὶ ἀποκλειστικῶς σχεδὸν πολιτικὴν σάτυραν τοῦ *Ἀσμοδαίου* διεδέχθη ἡ ἠπιωτέρα καὶ κοινωνικωτέρα εὐτραπελία τοῦ *Ἄστεως*. Τὰ πολιτικὰ ἤθη ἤρχισαν νὰ ἐξημερώνωνται κἄπως — ἢ διὰ νὰ εἶμαι ἀκριβέστερος ἔγεινε καταφανὴς ἡ ἀνάγκη τῆς ἐξημερώσεως αὐτῶν — ὁ κοινωνικὸς καὶ φιλολογικὸς βίος ἤρχισαν ν' ἀναπτύσσωνται, εἰς τὴν τάσιν δὲ ταύτην καὶ τὴν ἀνάπτυξιν ἀνταποκρινομένη ἡ παλαιὰ σύνταξις τοῦ *Ἀσμοδαίου* ἵδρυσε τὸ *Ἄστυ*, ἐφημερίδα συνδυάζουσαν τὸ εἰκονογραφικὸν μέρος μετὰ τοῦ γελοιογραφικοῦ, μετέχουσαν δὲ ἐν μέτρῳ καὶ φιλολογικῆς χροιᾶς.

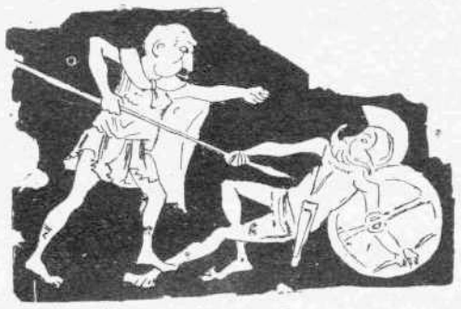

Ἀρχαϊκὴ παράστασις νεωτέρας νίκης

Ἐπέχουσα συγχρόνως τύπον Illustration καὶ *Σαριβαρῆ* ἡ εὐτράπελος ἀθηναϊκὴ ἐφημερὶς διανύει ἤδη τὸ πέμπτον ἔτος, ἐξεπλήρωσε δὲ τὸν προορισμόν της μετὰ σπανίας διὰ τὴν Ἑλλάδα ἐπιτυχίας. Τὰ γεγονότα τῆς ἡμέρας—θλιβερὰ ἢ φαιδρὰ—ἰδίως τὰ φαιδρά, ἔχουσι πάντα ἐν αὐτῇ τὴν θέσιν των, μικρὰν ἢ μεγάλην. Κυρίως οἱ ἀναγνῶσται, τοὺς ὁποίους ἐστρατολόγησε μεταξὺ τῶν μᾶλλον ἀνεπτυγμένων τάξεων, ἀναζητοῦσι κατὰ Κυριακὴν εἰς τὸ *Ἄστυ* τὰς λεπτὰς καὶ πάντοτε εὐτυχεῖς γελοιογραφίας, δι' ὧν ἀπομνημονεύεται καὶ σχολιάζεται ἐν αὐτῷ ὅ,τι

Πολιτικαὶ Ἱππέλιξις

ἀξιοσημείωτον παρουσιάζει ἡ ἑβδομάς. Ἀλλὰ πλαίσιον ἄξιον τῶν σχεδιασμάτων ἀποτελεῖ καὶ ἡ πεζὴ καὶ ἔμμετρος αὐτοῦ ὕλη, εἰς σύνταξιν τῆς ὁποίας ἐργάζονται εὐφυεῖς λογογράφοι. Τὸ ἐνδιαφέρον ἑκάστου φύλλου συμπληροῦσιν αἱ δημοσιευόμεναι εἰκόνες, προσωπογραφίαι κυρίως ἀναφερόμεναι εἰς ἐσωτερικὰ ἢ ἐξωτερικὰ γεγονότα, ἱκανοποιοῦσαι δὲ τὰς ἀνάγκας του κοινοῦ μέχρι τῆς ἐκδόσεως πληρεστέρας τινος εἰκονογραφικῆς ἐφημερίδος.

Τὸν χαρακτῆρα τῆς ἰδιοφυΐας τοῦ διευθυντοῦ τοῦ *Ἄστεως*—τῆς ὁποίας πρόχειρον καὶ στοιχειώδη ἰδέαν σκοποῦσι νὰ δώσωσιν εἰς τὸν ἀνα-

γνώστην τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ διεσπαρμένα μικρὰ ἀντίγραφα σχεδιασμάτων αὐτοῦ—ἐξαίρει ἔτι μᾶλλον ἡ ἀξιοθαύμαστος αὐτοῦ γονιμότης. Φύλλον, τὸ ὁποῖον ἄλλοῦ θὰ ἐσχεδιάζετο ὑπὸ δεκάδος καλλιτεχνῶν, ἐδῶ σχεδιάζεται ὑφ' ἑνὸς καὶ μόνου ἀνθρώπου, χωρὶς ἐκ τῆς ἀδικοκόπου ταύτης παραγωγῆς νὰ ἐξαντλῆται ἢ νὰ καταπονῆται ἡ εὐφυΐα αὐτοῦ.

Ἐργάτιδες πληθυσμοῦ

Ἡ γελοιογραφία δὲν εἶνε ἐπιπολαία καὶ ματαία παιδιά, προωρισμένη νὰ παρέχῃ ἁπλῶς βραχεῖαν καὶ παροδικὴν τέρψιν, ὡς νομίζουσιν ἴσως τινες. Ἡ μολυβδὶς, διευθυνομένη ἀπὸ χειρὸς δεξιᾶς, εἶνε ὅπλον ἐπικίνδυνον. Πολλάκις πληγώνει ἀνιάτως· — μάρτυρες οἱ πολιτικοὶ ἢ κοινωνικοὶ τύποι, τοὺς ὁποίους ἀπηθανάτισαν ὁ *Ἀσμοδαῖος* καὶ τὸ *Ἄστυ*. Συνήθως νύσσει κατάσαρκα. Ἀποτυπώνει τὸ κωμικὸν τὸ ὁποῖον ἄλλως θὰ παρήρχετο καὶ παρουσιάζει αὐτὸ εἰς τὸ κοινὸν αἰσθητὸν καὶ ζωντανόν, ὅσον οὐδὲν ἄλλο εἶδος σατύρας.

Ὑπὸ τὸ εὐτράπελον πρόσχημά της καυτηριάζει μετὰ δυνάμεως τὰς παρεκτροπάς, τὰς ἀδικίας, τὰς μωροδοξίας, αἱ ὁποῖαι πληροῦσι τὸν καθημερινὸν βίον. Τίποτε δὲν τὴν διαφεύγει, ἐκτελεῖ δ' ἔργον δικαστοῦ ἀμειλίκτου καὶ παρέχει ἀληθῆ ἐκδούλευσιν εἰς τὴν κοινωνίαν, ὅταν μετὰ τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ἀληθοῦς καλλιτεχνικῆς ἀξίας συνδυάζῃ τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἀμεροληψίαν. Ἐξ ἄλλου ὡς ὄργανον παρατηρήσεως καὶ μελέτης διασώζει τοὺς παρερχομένους τύπους καὶ χαρακτῆρας καὶ εἶνε ἡ σύγχρονος πρὸς τὰ γεγονότα εἰκονογράφησις αὐτῶν. Ὅταν μετὰ ἔτη πολλὰ θὰ γράφεται ἡ ἱστορία τῆς ἐποχῆς ἡμῶν, ὁ ἱστορικὸς θὰ συμβουλεύεται τὰς γελοιογραφίας τοῦ κ. Ἀννίνου ὡς περίεργα καὶ ἐνδιαφέροντα documents, τὰ ὁποῖα πλέον ἢ ἁπαξ θὰ παρέχωσιν εἰς αὐτὸν ἐξηγήσεις ἢ νύξεις χρησίμους. Ὀλίγαι ἁδραὶ αὐτοῦ γραμμαὶ συνοψίζουσι συμβάν τι ζωηρότερον ἀπὸ στήλας ὅλας φλυάρου χρονογραφίας. Λάβετε παραδείγματος χάριν ἐκ τοῦ προτελευταίου φύλλου τοῦ *Ἄστεως* τοὺς ἀπαραμίλλους δημαρχικοὺς τύπους τοῦ μεγάλου χοροῦ τῶν Ἀνακτόρων, εἰς τὸν ὁποῖον παρέστησαν ἐν δημοκρατικῇ ἰσότητι αὐτοκράτορες καὶ βασιλεῖς μετὰ ἀμαξηλατῶν καὶ κουρέων. καὶ εἰπέτε ἂν μία ἐκ τῶν περὶ αὐτῶν περιγραφῶν τῶν ἐφημερίδων ἐξήγειρεν εἰς ὑμᾶς τόσον εὐκρινῆ καὶ ἀκριβῆ τὴν ἰδέαν τῆς κατηγορίας ταύτης τῶν κεκλημένων, ὅσον αἱ ὀλίγαι καλλιτεχνικαὶ γραμμαί, δι' ὧν ἀποτυποῦνται ἐπὶ τοῦ χάρτου τὰ ἀλησμόνητα αὐτῶν χαρακτηριστικά.

Εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ *Ἄστεως* καὶ τὴν φαιδρὰν μολυβδίδα, ἡ ὁποία κοσμεῖ τὰς σελίδας αὐτοῦ καθ' ἑβδομάδα, ἀνήκει ἡ τιμή, ὅτι ἔδωκαν εἰς τὴν γελοιογραφίαν θέσιν ἐπιφανῆ ἐν τῇ δημοσιογραφικῇ κινήσει τῆς Ἑλλάδος, ὅ,τι μεθ' ὅλα τὰ ὑλικὰ ἐμπόδια κατὰ τῶν ὁποίων προσέκρουσαν, παρὰ τὴν ἔλλειψιν ὑποστηρίξεως οἱασδήποτε καὶ μὲ μόνην τὴν συνδρομὴν τοῦ ἀνεπτυγμένου καὶ φιλοκάλου κοινοῦ – ὅλοι δὲ γνωρίζομεν ἀπὸ πόσους σύγκειται τὸ κοινὸν τοῦτο – κατώρθωσαν νὰ δημιουργήσωσιν ἐν Ἑλλάδι εὐτράπελον φύλλον, τὸ ὁποῖον ἐνθυμίζει συγχρόνως τὸ παρισινὸν *Σαριβαρῆ*, τὸ ἀγγλικὸν *Πὼντς* καὶ τὰ *Πτερόεντα Φύλλα* τοῦ Μονάχου, ἐξυπηρετεῖ ἐπωφελῶς τὴν κοινωνίαν καὶ ἀντιπροσωπεύει τὸ ἀττικὸν πνεῦμα, ἐπαξίως τῆς ἀρχαίας του φήμης.

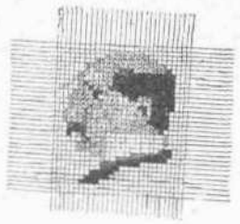

Σχέδιον κυτέρματος

Διὰ τόπον, ὅστις δὲν προήχθη ἀκόμη ἐπαρκῶς εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ πολιτισμοῦ, ὡς ἡ Ἑλλάς, τὸ *Ἄστυ* ἀποτελεῖ βῆμα προόδου οὐχὶ κοινῆς, ἡ *Ἑστία* δ' ἐν πλήρει πεποιθήσει καὶ ἐξ εἰλικρινοῦς ἐκτιμήσεως ἀφιέρωσεν ὑπὲρ αὐτοῦ τὰς ὀλίγας ταύτας λέξεις.

Δημ. Κακλαμανος.

ΦΡΟΜΩΝ ΚΑΙ ΡΙΣΛΕΡ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΑΛΦΟΝΣΟΥ ΔΩΔΕ

Μετάφρασις Χ. Ἀννίνου.

(Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον φύλλον).

Ὁ Φράντζ δὲν ἐτόλμα πλέον νὰ ἐγείρῃ τὸ βλέμμα πρὸς αὐτήν. Ἀπό τινων στιγμῶν εὗρισκεν αὐτὴν λίαν ὡραίαν, λίαν ἐπιθυμητήν. Καὶ ἦτο ἡ σύζυγος τοῦ ἀδελφοῦ του!

Δὲν ἐτόλμα οὔτε νὰ ὁμιλήσῃ. Ὁ ἀτυχὴς συνησθάνετο ὅτι τὸ παλαιὸν του πάθος ἐγκαθιδρύετο καὶ αὖθις δεσποτικῶς ἐν τῇ καρδίᾳ του καὶ ὅτι τοῦ λοιποῦ τὸ βλέμμα, ὁ λόγος, πᾶν ὅ,τι ἤθελεν ἀπορρεύσει ἐξ αὐτοῦ θὰ ἐξέφραζεν ἔρωτα.

Καὶ ἦτο ἡ σύζυγος τοῦ ἀδελφοῦ του!

— Ὦ, δυστυχεῖς, δυστυχεῖς ὁποῦ εἴμεθα! εἶπεν ὁ ταλαίπωρος τιμωρὸς καταπίπτων πλησίον της ἐπὶ τοῦ κλιντῆρος.

Αἱ ὀλίγαι αὐταὶ λέξεις ἦσαν ἤδη ἔνδειξις ἀνανδρίας, ἀρχὴ ἐγκαταλείψεως, ὡσεὶ τὸ πεπρωμένον δεικνύμενον πρὸς αὐτὸν τόσον ἀνηλεὲς εἶχεν ἀφαιρέσει παρ' αὐτοῦ καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀμύνης. Ἡ Σιδωνία εἶχεν ἐπιθέσει τὴν χεῖρά της ἐπὶ τῆς ἰδικῆς του, λέγουσα: « Φράντζ!.. Φράντζ!.. » καὶ ἔμενον ἐκεῖ, ἐγγὺς ἀλλήλων, σιωπηλοί, φλεγόμενοι, λικνιζόμενοι ὑπὸ τοῦ ἄσματος τῆς κυρίας Δόβσων, ὅπερ ἐκ διαλειμμάτων ἔφθανε μέχρις αὐτῶν διὰ μέσου τῶν θαμνῶν:

Μ' ἐτρέλαν' ἡ ἀγάπη σου
Καὶ δὲν μπορῶ νὰ γιάνωωωωω!...

Αἴφνης τὸ ὑψηλὸν σῶμα τοῦ Ρίσλερ ὠρθώθη πρὸ τῆς θύρας.

— Ἐδῶ, Σέβη, ἐδῶ!.. ἐφώνει· εἶνε εἰς τὸ περίπτερον.

Καὶ ταυτοχρόνως εἰσῆλθε συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ πενθεροῦ καὶ τῆς πενθερᾶς του, οὓς μεταβὰς εἶχε προσκαλέσει ἐπίτηδες.

Ἐπεκράτησε στιγμὴ διαχύσεως καὶ ἀναριθμήτων περιπτύξεων. Ἔπρεπε νὰ ἰδῇ τις μὲ ποῖον προστατευτικὸν ἦθος ὁ κ. Σέβης παρετήρει τὸν εὔσωμον νέον, ὅστις ἦτο καθ' ὅλον τὸ ὕψος τῆς κεφαλῆς καὶ τῶν ὤμων ὑψηλότερος αὐτοῦ.

— Λοιπόν, παιδί μου, τὸν ἠρώτα, πῶς τὰ πηγαίνεις ἐκεῖ πέραν εἰς τὴν διώρυγα τοῦ Σουέζ;

Ἡ κυρία Σέβη διὰ τὴν ὁποίαν ὁ Φράντζ εἶχε πάντοτε ἀπομείνει ἐν μέρει ὁ μέλλων γαμβρός της τὸν ἐνηγκαλίζετο. ἐνῷ ὁ Ρίσλερ ἀδέξιος ὡς συνήθως καὶ εἰς αὐτὴν τὴν φαιδρότητα καὶ τὴν παραφορὰν του, ἐχειρονόμει φορτικῶς ἐπὶ τοῦ προστόου λέγων ὅτι ἤθελε νὰ φαγῇ πολλοὺς μόσχους σιτευτοὺς χαριν τοῦ ἐπανακάμψαντος ἀσώτου υἱοῦ καὶ μετὰ φωνῆς θορυβώδους, ἥτις βεβαίως ἀντήχει εἰς πάντας τοὺς πλησιοχώρους κήπους, ἔκραζε πρὸς τὴν διδασκάλισσαν τῆς μουσικῆς:

— Κυρία Δόβσων, κυρία Δόβσων... τί νὰ σας εἰπῶ!.. εἶνε πολὺ μελαγχολικὸν αὐτὸ τὸ κομμάτι ὁποῦ παίζετε... Ἂς πάγῃ κατὰ διαβόλου ἡ ἔκφρασις διὰ σήμερα!.. Παίξέ μας κάτι τι φαιδρότερον, πηδητόν, διὰ νὰ χορεύσω ἕνα γῦρον βάλς μαζὶ μὲ τὴν κυρίαν Σέβη!....

— Ρίσλερ, Ρίσλερ!.. ἐτρελλάθης γαμβρέ μου;

— Ἔλα, ἔλα, μητέρα! ἐμπρός! χόπ!..

Καὶ βαρέως παρέσυρεν ἐντὸς τοῦ κήπου χορεύων στρόβιλον μὲ ἓξ κινήσεις, τὴν ἀσθμαίνουσαν πενθερὰν του, ἥτις ἐσταμάτα ἀνὰ πᾶν βῆμα ὅπως ἐπαναφέρῃ εἰς τάξιν τοὺς λυομένους ἱμάντας τοῦ πίλου της καὶ τὰ τρίχαπτα τοῦ ἐπωμίου της, τοῦ ὡραίου ἐπωμίου τοῦ διαπρέψαντος κατὰ τοὺς γάμους τῆς Σιδωνίας.

Ἦτο μεθυσμένος ἐκ τῆς χαρᾶς ὁ ἀγαθὸς Ρίσλερ.

Διὰ τὸν Φράντζ ὑπῆρξε μακρὰ καὶ ἀλησμόνητος ἡ ἡμέρα ἐκείνη, ἡ πλήρης ἀγωνίας. Οὐδεμιᾶς τῶν τέρψεων τῆς Ἀνιέρης ἐφείσθησαν, οὐδὲ τοῦ περιπάτου ἐφ' ἁμάξης, οὐδὲ τῆς ἐκδρομῆς ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ, οὐδὲ τοῦ γεύματος χαμαὶ ἐπὶ τῆς χλόης ἐν τῷ νησιδίῳ τῶν Λειμώνων· καθ' ὅλον δὲ τὸ διάστημα ὑπὸ τὸν φλογερὸν ἥλιον ἐν τῇ ὁδῷ, ἐν τῇ ἀντανακλάσει τῶν ὑδάτων τοῦ ποταμοῦ, ὤφειλε νὰ γελᾷ, νὰ φλυαρῇ νὰ διηγῆται τὰ τοῦ ταξειδίου του, νὰ ὁμιλῇ περὶ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Σουέζ, περὶ τῶν ἐκτελουμένων ἔργων, ν' ἀκούῃ τὰ κρύφια παράπονα τοῦ κ. Σέβη, πάντοτε ἐξωργισμένου ἐναντίον τῶν τέκνων του, τὰς λεπτομερείας τοῦ ἀδελφοῦ του περὶ τῆς ἐκτυπωτικῆς μηχανῆς. «Κυκλοτερής, ἀγαπητέ μου Φράντζ, κυκλοτερὴς καὶ δωδεκάγωνος.» Ἡ Σιδωνία ἄφινεν αὐτοὺς νὰ λαλῶσι καὶ ἐφαίνετο βεβυθισμένη εἰς βαθεῖς διαλογισμούς. Ἐκ διαλειμμάτων ἐπρόφερε μίαν λέξιν ἢ ἐμειδία μελαγχολικῶς πρὸς τὴν κυρίαν Δόβσων, ὁ δὲ Φράντζ, μὴ τολμῶν νὰ ἴδῃ αὐτὴν κατὰ πρόσωπον παρηκολούθει τὰς κινήσεις τοῦ διὰ κυανοῦ ὑφάσματος ὑπερραμμένου ἀλεξηλίου της, τὸν κυματισμὸν τῆς ἐσθῆτός της....

Πῶς εἶχε μεταβληθῇ ἐντὸς δύο ἐτῶν! πόσον εἶχε γείνει ὡραία!

Εἶτα ἐπήρχοντο εἰς τὸν νοῦν του φοβεραὶ σκέψεις. Ἐτελοῦντο ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἱπποδρομίαι εἰς Λονσάν. Ἅμαξαι διήρχοντο πλησίον τῆς ἰδικῆς των ψαύουσαι σχεδὸν αὐτήν, ὁδηγούμεναι ὑπὸ γυναικῶν ἐψιμυθιωμένων περιτετυλιγμένων στενῶς ὑπὸ πέπλων. Ἀκίνητοι ἐπὶ τῆς ἕδρας των ἐκράτουν εὐθεῖαν τὴν μακρὰν

μάστιγα μὲ κινήσεις πλαγγόνος, οὐδὲν δ' ἐφαίνετο ζῶν ἐν αὐταῖς εἰμὴ οἱ φλογεροὶ ὀφθαλμοί των, οἱ προσηλωμένοι ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῶν ἵππων. Οἱ διαβάται ἐστρέφοντο κατὰ τὴν διαβασίν των καὶ πάντα τὰ βλέμματα τὰς παρηκολούθουν ὡστεῖ παραφερόμενα καὶ αὐτὰ ἐκ τῆς φορᾶς των.

Ἡ Σιδωνία ὡμοίαζε μὲ αὐτὰ τὰ πλάσματα. Ἦτο ἱκανὴ νὰ διευθύνῃ καὶ αὐτὴ τοιουτοτρόπως τὴν ἅμαξαν τοῦ Γεωργίου· διότι ὁ Φράντζ εὑρίσκετο ἐντὸς τῆς ἁμάξης τοῦ Γεωργίου, εἶχε πίει τὸν οἶνον τοῦ Γεωργίου. Ὅλη ἐκείνη ἡ χλιδὴ ἐν ᾗ ἐνετρύφα ἡ οἰκογένεια προήρχετο ἐκ τοῦ Γεωργίου.

Ἦτο ἐπαίσχυντον, ἐξευτελιστικόν. Ἐπεθύμει νὰ τὸ φωναξῇ πρὸς τὸν ἀδελφόν του. Ὤφειλε μάλιστα νὰ τὸ πράξῃ, ἀφοῦ ἐπίτηδες πρὸς τοῦτο ἦλθεν. Ἀλλὰ δὲν ἠσθάνετο πλέον τὸ θάρρος....

Ὦ, τὸν ταλαίπωρον τιμωρόν!...

Τὴν ἑσπέραν μετὰ τὸ δεῖπνον εἰς τὴν ἀνοικτὴν αἴθουσαν εἰς ἣν ἀνήρχετο ὁ δροσερὸς ἀὴρ τοῦ ποταμοῦ, ὁ Ρίσλερ παρεκάλεσε τὴν σύζυγόν του νὰ ψάλῃ. Ἤθελε νὰ δείξῃ εἰς τὸν Φράντζ ὅλα τὰ νέα της πλεονεκτήματα.

Ἐρειδομένη ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου ἡ Σιδωνία ἀπεποιεῖτο μελαγχολικῶς, ἐνῷ ἡ κυρία Δόβσων ἐξετέλει τὸ προανάκρουσμα κινοῦσα τοὺς μακροὺς δακτύλους της.

—Ἀλλὰ δὲν εἰξεύρω τίποτε . . . τί θέλετε νὰ σᾶς τραγῳδήσω.

Ἐν τέλει ὅμως ὑπέκυψεν. Ὠχρά, ἀπογοητευμένη, ἀφῃρημένη, ὑπὸ τὴν τρέμουσαν λάμψιν τῶν κηρίων, ἄτινα ἐφαίνοντο καίοντα ἀρώματα, τόσον εὐωδίαζεν ἡ ἀτμόσφαιρα ἐκ τῶν λειρίων καὶ τῶν ἰάσμων τοῦ κήπου, ἤρχισε νὰ ψάλλῃ ᾄσμάτιόν τι δημοτικώτατον ἐν Λουϊζιάνῃ, ὅπερ αὐτὴ ἡ κυρία Δόβσων εἶχεν ἀντιγράψει δι' ᾄσμα καὶ κλειδοκύμβαλον :

Ἡ δύστυχ' ἡ Ζιζῆ!...
Ὁ ἔρωτας τῆς 'πῆρε
Καρδιὰ καὶ νοῦ μαζί!

Ψάλλουσα δὲ τὴν ἱστορίαν τῆς δυστυχοῦς αὐτῆς Ζιζῆς, ἥτις εἶχε παραφρονήσει ἐξ ἔρωτος ἡ Σιδωνία ἐφαίνετο πράγματι πάσχουσα ἐξ ἔρωτος. Μὲ ποίαν ἔκφρασιν σπαρακτικήν, μὲ ποίαν κραυγὴν περιστερᾶς τρωθείσης ἐπανελάμβανε τὸν τόσον τρυφερὸν καὶ μελαγχολικὸν ἐκεῖνον ἐπῳδόν :

Ὁ ἔρωτας τῆς 'πῆρε
Καρδιὰ καὶ νοῦ μαζί!

Καὶ αὐτὸς ὁ ἄτυχης τιμωρὸς ἠδύνατο εὐλόγως νὰ παραφρονήσῃ.

Ἀλλ' ὄχι. Ἡ σειρὴν κακῶς ἐξέλεξε τὸ ᾄσμά της. Ἅμα ὡς ἠκούσθη μόνον τὸ ὄνομα τῆς Ζιζῆς, τὸ πνεῦμα τοῦ Φράντζ μετεφέρθη διὰ μιᾶς εἰς θλιβερόν τι δωμάτιον τῆς συνοικίας τοῦ Ἕλους, πολὺ μακρὰν τῆς αἰθούσης τῆς Σιδωνίας καὶ ἡ οἰκτίρμων καρδία του ἀνεπόλησε τὴν εἰκόνα τῆς νεαρᾶς Ποθητῆς Δελομπέλ, ἥτις τὸν ἠγάπα πρὸ τοσούτου χρόνου.

Μέχρι τῆς ἡλικίας δεκαπέντε ἐτῶν δὲν ἀπεκάλουν αὐτὴν ἄλλως εἰμὴ μὲ τὸ θωπευτικὸν ὄνομα Ζιζή, αὐτὴ δὲ πράγματι ἦτο «ἡ δύστυχ' ἡ Ζιζὴ» τοῦ ᾄσματος, ἡ ἀείποτε ἐγκαταλελειμμένη καὶ ἀείποτε πιστὴ ἐρωμένη. Εἰς μάτην ἔψαλλεν ἡ ἄλλη. Ὁ Φράντζ δὲν τὴν ἤκουε πλέον, οὐδὲ τὴν ἔβλεπεν. Εὑρίσκετο ἐκεῖ πέραν, παρὰ τὴν ἔδραν, καθήμενος ἐπὶ τοῦ χαμηλοῦ θρανίου, ἔνθα τοσάκις εἶχεν ἀγρυπνήσει ἀναμένων τὴν ἐπάνοδον τοῦ πατρός της. Ναί, ἐκεῖ ἐνέκειτο δι' αὐτὸν ἡ σωτηρία, οὐδαμοῦ ἄλλοθι ἢ ἐκεῖ. Ὤφειλε νὰ καταφύγῃ εἰς τὸν ἔρωτα τῆς νεαρᾶς ἐκείνης κόρης, νὰ ριφθῇ ὁλοψύχως εἰς αὐτόν, νὰ τῆς εἴπῃ : «Παράλαβέ με!... σῶσέ με!» Καὶ τίς οἶδεν! Τὸν ἠγάπα τόσον πολὺ ἐκείνη! Ἴσως θὰ τὸν ἔσωζεν, θὰ τὸν ἰάτρευεν ἐκ τοῦ ἐγκληματικοῦ του πάθους.

— Ποῦ πηγαίνεις; ἠρώτησεν ὁ Ρίσλερ βλέπων τὸν ἀδελφόν του ἐγειρόμενον κατεσπευσμένως εὐθὺς ἀφοῦ ἔπαυσεν ὁ τελευταῖος ἐπῳδός.

— Φεύγω . . . εἶνε ἀργά.

— Πῶς! δὲν θὰ κοιμηθῇς ἐδῶ; ἀλλὰ τὸ δωμάτιόν σου εἶνε ἕτοιμον.

—Ἕτοιμον κατὰ πάντα, προσέθηκεν ἡ Σιδωνία μετὰ παραδόξου βλέμματος.

Πλὴν αὐτὸς ἀντέστη ζωηρῶς. Ἡ εἰς Παρισίους μετάβασίς του ἦτο ἀπαραίτητος ἕνεκα παραγγελιῶν τινων σπουδαιοτάτων, δι' ὧν τὸν εἶχεν ἐπιφορτίσει ἡ ἑταιρία τοῦ Ἰσθμοῦ. Ἀπεπειράθησαν πάλιν νὰ τὸν κρατήσωσιν, ἀλλ' αὐτὸς εὑρέθη εἰς τὸν ἀντιθάλαμον, διῆλθε διὰ τοῦ ρωτιζομένου ὑπὸ τῆς σελήνης κήπου καὶ ἐνῷ ἀντήχουν ὅλοι οἱ ποικίλοι κρότοι τῆς Ἀνιέρης ἔδραμε πρὸς τὸν σταθμὸν τρέχων.

Ἀροῦ ἀνεχώρησεν, ὁ Ρίσλερ ἀνῆλθεν εἰς τὸν κοιτῶνα του. Ἡ Σιδωνία καὶ ἡ κυρία Δόβσων ἔμειναν παρὰ τὰ παράθυρα τῆς αἰθούσης. Ἡ μουσικὴ τῆς πλησιοχώρου Λέσχης ἔφθανε μέχρι τῆς ἀκοῆς των ὁμοῦ μὲ τὰ «Ὦ! αἴ!» τῶν ἐρετῶν καὶ τὸν θόρυβον τῶν ὀρχήσεων ὅμοιον μὲ τὸν ὑπόκωφον καὶ ἔρρυθμον κρότον τυμπάνου.

— Νὰ ἕνας ὁποῦ ἦλθε νὰ μᾶς τὰ χαλάσῃ!.. ἔλεγεν ἡ κυρία Δόβσων.

—Ὦ! τὸν ἐτιθάσσευσα, ἀπήντησεν ἡ Σιδωνία· πρέπει ὅμως νὰ προφυλαχθῶ· θὰ μὲ ἐπιτηρῇ ἀγρύπνως τώρα . . . Εἶνε τόσον ζηλότυπος! Θὰ γράψω εἰς τὸν Καζαβόνην νὰ μὴ ἐπανέλθῃ διὰ τινα καιρόν, σὺ δὲ αὔριον πρωὶ νὰ εἴπῃς εἰς τὸν Γεώργιον νὰ ὑπάγῃ νὰ μείνῃ ἐπὶ δεκαπέντε ἡμέρας εἰς Σαβινό.

Γ'

Ἡ δύστυχ' ἡ Ζιζή.

Ὦ πόσον ἦτο εὐδαίμων ἡ Ποθητή!

Ὁ Φράντζ ἤρχετο καθ' ἑκάστην καὶ ἐκάθητο παρὰ τοὺς πόδας της, ὅπως εἰς τοὺς παλαιοὺς εὐτυχεῖς χρόνους, ἐπὶ τοῦ χαμηλοῦ θρανίου, ἀλλὰ δὲν ἐλάλει αὐτῇ πλέον περὶ τῆς Σιδωνίας.

Τὸ πρωὶ μόλις ἡ νεᾶνις ἐπελαμβάνετο τῆς ἐργασίας της ἔβλεπε τὴν θύραν διανοιγομένην ἠρέμα. «Καλημέρα, δεσποινὶς Ζιζή!» Ἐκάλει αὐτὴν τώρα μὲ τὸ ὄνομα τὸ ὁποῖον εἶχεν ὅτε ἦτο μικρὰ κόρη. Δὲν εἰξεύρετε δὲ μὲ πόσην χάριν ἔλεγεν αὐτὸ τό: καλημέρα, δεσποινὶς Ζιζή!»

Τὴν ἑσπέραν ἀνέμενον ὁμοῦ τὸν «πατέρα», ἐνῷ δὲ αὐτὴ εἰργάζετο ὁ νέος τὴν ἔκαμνε νὰ φρικιᾷ μὲ τὰς διηγήσεις τοῦ ταξειδίου του.

— Τί ἔχεις λοιπόν; Δὲν εἶσαι πλέον ἡ ἰδία! ἔλεγεν αὐτῇ ἡ κυρία Δελομπέλ, ἔκπληκτος διότι ἔβλεπεν αὐτὴν φαιδρὰν τοσοῦτον καὶ ἀεικίνητον. Πράγματι δὲ ἀντὶ νὰ μένῃ ὡς ἄλλοτε ἀδιακόπως βεβυθισμένη εἰς τὴν καθέδραν της μὲ τὴν ἐγκαρτέρησιν νέας μάμμης, ἡ νεαρὰ χωλὴ ἠγείρετο κατὰ πᾶσαν στιγμήν, μετέβαινεν ὁρμητικῶς εἰς τὸ παράθυρον ὡς νὰ ἀπέκτα ἐξαίφνης πτερά, ἐγυμνάζετο εἰς τὸ νὰ στέκῃ ὀρθία, εὐθυτενὴς καὶ ἠρώτα σιγὰ τὴν μητέρα της:

— Φαίνεται *ἐκεῖνο* — ὅταν δὲν περιπατῶ;

Ἀπὸ τῆς εὐειδοῦς μικρᾶς κεφαλῆς της, ἔνθα συνεκεντροῦτο ἕως τότε ἐν τῇ κομμώσει, ἡ φιλαρέσκειά της διεχύνετο ἐφ' ὅλου αὐτῆς τοῦ σώματος, ὅπως ἡ μακρά, λεπτὴ καὶ οὖλη κόμη ὁσάκις τὴν ἔλυεν. Τώρα ἦτο πολύ, πολὺ φιλάρεσκος· πάντες δὲ τὸ παρετήρουν. Καὶ αὐτὰ ἐπίσης τὰ πτηνὰ καὶ ἔντομα ἅτινα κατειργάζετο ἐφαίνοντο ἔχοντα ὅλως ἰδιαίτερον ἦθος.

Ναί, ναί! ἡ Ποθητὴ Δελομπὲλ ἦτο εὐδαίμων. Ἀπό τινων ἡμερῶν ὁ Φράντζ ἔλεγεν ὅτι ἔμελλον νὰ μεταβῶσιν ὅλοι ὁμοῦ εἰς τὴν ἐξοχήν, ἐπειδὴ δὲ ὁ πατήρ, ὁ πάντοτε τόσον ἀγαθὸς καὶ μακρόθυμος ηὐδόκησε νὰ συγκατατεθῇ ὅπως ἀπολαύσωσιν αἱ γυναῖκες μιᾶς ἡμέρας ἀπουσίαν ἀπὸ τῆς ἐργασίας, ἀπῆλθον καὶ οἱ τέσσαρες τὴν πρωΐαν μιᾶς Κυριακῆς.

Ἀδύνατον νὰ φανταση θῇ τις πόσον ὡραῖος ἦτο ὁ καιρὸς κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Ὅτε ἡ Ποθητὴ ἤνοιξε τὸ παράθυρον ἀπὸ τῆς ἕκτης ὥρας καὶ διὰ μέσου τῆς πρωϊνῆς ὁμίχλης εἶδε τὸν ἥλιον ἤδη θερμὸν καὶ φωτεινὸν καὶ ἀνελογίσθη τὰ δένδρα, τοὺς ἀγρούς, τὰς ὁδούς, τὴν θαυμασίαν ἐκείνην φύσιν, ἣν δὲν εἶχεν ἴδει πρὸ πολλοῦ καὶ ἣν ἔμελλε νὰ ἴδῃ ἐρειδομένη ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ Φράντζ, τὰ δάκρυα ἀνῆλθον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της. Τοὺς κρουομένους κώδωνας τῶν ναῶν, τοὺς διαφόρους κρότους τῶν Παρισίων ἀνερχομένους ἤδη ἀπὸ τοῦ λιθοστρώτου, τὴν φαιδρότητα τῆς Κυριακῆς, τῆς ἑορτῆς ταύτης τῶν πτωχῶν, ἥτις ἀγλαΐζει ὡς καὶ αὐτὰς τὰς παρειὰς τῶν ἀνθρακέων, ὅλην τὴν ἡδὺ τῆς ἐξαιρετικῆς ἐκείνης πρωΐας ἀπεγεύθη ἡ νεᾶνις ἐπὶ μακρόν, μετὰ τρυφῆς.

Τὴν ἑσπέραν τῆς προτεραίας ὁ Φράντζ εἶχε κομίσει πρὸς αὐτὴν ἐν ἀλεξήλιον, κομψόν, μὲ λαβὴν ἐξ ἐλεφαντόδοντος. Ἐνεδύθη καὶ ἐκαλλωπίσθη λίαν ἐπιμελῶς ἀλλ' ἁπλούστατα, ὡς ἐμπρέπει εἰς νεάνιδα πτωχὴν ἥτις ἐπιθυμεῖ νὰ μὴ ἐπιδειχθῇ. Ἐν τούτοις ἡ πάσχουσα νεᾶνις ἦτο ἀξιέραστος.

Τὴν ἐνάτην ἀκριβῶς ὁ Φράντζ ἀφίκετο ἐπ' ὀχήματος ὅπερ εἶχε μισθώσει δι' ὅλην τὴν ἡμέραν καὶ ἀνῆλθε διὰ νὰ παραλάβῃ τοὺς προσκεκλημένους του. Ἡ δεσποινὶς Ζιζὴ κατῆλθε φιλαρέσκως μόνη, ἐρειδομένη ἀφόβως ἐπὶ τοῦ δρυφάκτου. Ἡ κυρία Δελομπὲλ ἤρχετο ὄπισθέν της ἐπιτηροῦσα αὐτήν. Ὁ δὲ ἔνδοξος ἠθοποιὸς μὲ τὸ ἐπανωφόριον ἐπὶ τοῦ βραχίονος ὥρμησε πρὸς τὰ ἐμπρὸς μετὰ τοῦ νέου Ρίσλερ ὅπως ἀνοίξῃ τὴν θυρίδα τῆς ἁμάξης.

Τί ὡραῖος ἦτο ὁ ἐφ' ἁμάξης δρόμος, τί ὡραία ἡ ἐξοχή, τί ὡραῖος ὁ ποταμός, τί ὡραῖα τὰ δένδρα!...

Εἰς μάτην ἠθέλετε ἐρωτήσει αὐτὴν ποῦ ἦτο· ἡ Ποθητὴ οὐδέποτε τὸ ἔμαθεν. Θὰ σᾶς ἀπήντα μόνον ὅτι ὁ ἥλιος ἦτο λαμπρότερος εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο ἢ ὁπουδήποτε ἄλλοῦ, τὰ πτηνὰ φαιδρότερα, τὰ δάση σκιερώτερα· καὶ δὲν ἐψεύδετο.

Κατὰ τὴν παιδικήν της ἡλικίαν εἶχεν ἀπολαύσει τινῶν τοιούτων εὐφροσύνων ἡμερῶν καὶ μακρῶν ἐξοχικῶν περιπάτων. Βραδύτερον ὅμως ἡ διηνεκὴς ἐργασία, ἡ πενία, ἡ καθιστικὴ ζωὴ ἡ τόσον ἀγαπητὴ εἰς τοὺς πάσχοντας τὴν ἐκράτουν ἀκίνητον εἰς τὴν γηραιὰν συνοικίαν τῶν Παρισίων ἔνθα κατῴκει καὶ ἧς αἱ ὑψηλαὶ στέγαι, τὰ παράθυρα μὲ τοὺς σιδηροὺς ἐξώστας των, αἱ καπνοδόχαι τῶν ἐργοστασίων μὲ τὸ ἐρυθρὸν χρῶμα τῶν καινουργῶν πλίνθων των, ὅπερ ἐφαίνετο ζωηρότερον ὡς ἐκ τῆς γειτνιάσεως τῶν μελανῶν τοίχων τῶν ἐγγὺς ἱστορικῶν μεγάρων, ταῦτα πάντα ἀπετέλουν δι' αὐτὴν ὁρίζοντα πάντοτε ὅμοιον καὶ ἐπαρκῆ. Ἀπὸ καιροῦ ἄλλα δὲν ἐγίνωσκεν ἄνθη ἢ τὰ φυόμενα ἐντὸς τῶν παρὰ τὰ παράθυρά της ἀνθοδοχείων καὶ ἄλλα δένδα ἐκτὸς τῶν ἀκακιῶν τοῦ ἐργοστασίου Φρομὼν διαφαινομένων μακρόθεν ἐντὸς τοῦ καπνοῦ.

Πόσον λοιπὸν ἡ καρδία της ηὐφράνθη ὅτε εὑρέθη ἐν πλήρει ἐξοχῇ! Ἐλαφρὰ χάρις εἰς τὴν ἡδονὴν καὶ τὴν ἐμψυχωθεῖσαν νεότητά της μετέπιπτεν ἀπὸ θάμβους εἰς θάμβος, κροτοῦσα τὰς παλάμας, ἐκφέρουσα μικρὰς κραυγὰς ὡς πτηνόν· καὶ αἱ ὁρμαὶ τῆς ἀφελοῦς περιεργείας της ἀπέκρυπτον τὴν ἀμφιβολίαν τοῦ βαδίσματός της. Ἀναντιρρήτως πλέον *ἐκεῖνο* δὲν ἐφαίνετο πολύ. Ἄλλως τε ὁ Φράντζ ἦτο ἀείποτε παρών, ἕτοιμος νὰ τὴν ὑποστηρίξῃ, νὰ τῆς δίδῃ τὴν χεῖρα ὅπως ὑπερβῇ χανδάκιόν τι, μὲ τόσην προθυμίαν, μὲ βλέμμα τόσον τρυφερόν! Ἡ ἐξαίσιος ἐκείνη ἡμέρα παρῆλθεν ὡς ὀπτασία. Τὸ εὐρὺ

κυανοῦν στερέωμα ἀτμωδῶς κυμαινόμενον διὰ μέσου τῶν κλάδων, ἡ παρὰ τὰ δένδρα ἐκτεινομένη χλοερὰ ἐπιφάνεια, ἡ σκεπομένη καὶ μυστηριώδης, ἔνθα τ' ἄνθη φύονται εὐθύτερα καὶ ὑψηλότερα, τὸ δὲ χρυσίζον βρύον ὁμοιάζει μὲ ἀκτῖνας ἡλίου ἐπὶ τοῦ κορμοῦ τῶν δρυῶν, ἡ φωτεινὴ ἔκπληξις τῶν ἐξαιθρῶν, τὰ πάντα, μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς κοπώσεως ἣν παράγει ὁλοκλήρου ἡμέρας περιπλάνησις εἰς τὸ ὕπαιθρον τὴν ἔθελξαν καὶ τὴν κατεγοήτευσαν.

Περὶ τὴν ἑσπέραν ὅτε ἐκ τῆς ἐσχατιᾶς τοῦ δάσους εἶδεν ὑπὸ τὸ φθίνον φῶς τῆς ἡμέρας τὰς λευκὰς ὁδοὺς διεσπαρμένας εἰς τὴν πεδιάδα, τὸν ποταμὸν ὡς ταινίαν ἀργυρᾶν καὶ ἐκεῖ πέραν, ἀναμέσον δύο λόφων ὁμιχλώδη μάζαν ἀποτελουμένην ἐκ φαιῶν στεγῶν καὶ ὀζειῶν κορυφῶν καὶ θόλων, ἥτις, ὡς εἶπον αὐτῇ, ἦσαν οἱ Παρίσιοι, ἀπεκόμισε δι' ἑνὸς βλέμματος εἰς μίαν γωνίαν τῆς μνήμης της ὅλην ἐκείνην τὴν ἠνθισμένην, τὴν μεμυρωμένην ἐκ τοῦ ἔρωτος καὶ τῶν λευκακανθῶν τοῦ Ἰουνίου τοπογραφίαν, ὡς νὰ μὴ ἔμελλε οὐδέποτε πλέον, οὐδέποτε νὰ τὴν ἐπανίδῃ.

Ἡ ἀνθοδέσμη ἣν ἐκόμισεν ἐκ τῆς ὡραίας ταύτης ἐκδρομῆς της ἐπλήρου εὐωδίας τὸ δωμάτιόν της ἐπὶ ὀκτὼ ἡμέρας. Ἀνεμιγνύετο ἐν αὐτῇ μεταξὺ τῶν ὑακίνθων καὶ τῶν ἴων πλῆθος ἀνθέων ἀκατονομάστων, ἐκ τῶν ἀνθέων ἐκείνων τῶν ταπεινῶν, ἅτινα ἐκ πλανήτων σπόρων φυόμενα βλαστάνουσι τῇδε κἀκεῖσε παρὰ τὴν ὁδόν.

Βλέπουσα τοὺς λεπτοφυεῖς αὐτῶν κάλυκας ὠχροκυάνους, ἐρυθρούς, ἔχοντας πάντας τὰς λεπτὰς ἀποχρώσεις ἃς τὰ ἄνθη ἐφεῦρον πρὸ τῶν ζωγράφων, πολλάκις κατὰ τὸ διάστημα τῶν ὀκτὼ ἡμερῶν ἡ Ποθητὴ ἐξετέλεσεν ἐκ νέου νοερῶς τὴν ἐκδρομήν της. Τὰ ἴα ὑπενεθύμιζον αὐτῇ τὸ μικρὸν βρυοσκεπὲς ὕψωμα, ὅπου τὰ ἔδρεψεν ἐνῷ τὰ δάκτυλά της ἀνεμίγνυντο μετὰ τῶν τοῦ Φράντζ ὅτε τ' ἀνεζήτουν ὑπὸ τὰ φύλλα. Τὰ μεγάλα ἐκεῖνα ὑδροχαρῆ ἄνθη ἐκόπησαν παρὰ τὸ χεῖλος τάφρου, ὑγρᾶς ἀκόμη ἐκ τῶν χειμερινῶν βροχῶν, διὰ νὰ φθάσῃ δὲ μέχρις αὐτῶν ἐδέησε νὰ στηριχθῇ ἰσχυρότερον ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ Φράντζ. Πᾶσαι αὗται αἱ ἀναμνήσεις ἐπανήρχοντο εἰς τὴν μνήμην της ἐνῷ εἰργάζετο. Κατὰ τὸ διάστημα δὲ τοῦτο ἐσπινθηροβόλει τὸ πτέρωμα τῶν κολιβρίων ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ εἰσερχομένου διὰ τοῦ ἀνοικτοῦ παραθύρου ἡλίου. Τὸ ἔαρ, ἡ νεότης, τὰ ἄσματα, τὰ ἀρώματα μετεμόρφουν τὸ μελαγχολικὸν ἐκεῖνο ἐργαστήριον τοῦ πέμπτου πατώματος καὶ ἡ Ποθητὴ ἔλεγε σοβαρῶς πρὸς τὴν κυρίαν Δελομπὲλ ὁσφραινομένη τὴν ἀνθοδέσμην τοῦ φίλου της.

— Παρετήρησες, μαμά, πόσον πολὺ εὐωδιάζουν ἐφέτος τὰ ἄνθη;

Καὶ ὁ Φράντζ ἐπίσης ἤρχιζε νὰ διατελῇ ὑπὸ τὴν γοητείαν. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἡ δεσποινὶς Ζιζὴ κατελάμβανε τὴν καρδίαν του ἀποδιώκουσα καὶ αὐτὴν τὴν ἀνάμνησιν τῆς Σιδωνίας. Τὸ ἀληθὲς εἶνε ὅτι ὁ ταλαίπωρος τιμωρὸς ἔπραττε πᾶν ὅ,τι ἠδύνατο πρὸς τοῦτο. Κατὰ πᾶσαν ὥραν τῆς ἡμέρας εὑρίσκετο πλησίον τῆς Ποθητῆς προσκολλώμενος εἰς αὐτὴν ὡς παιδίον. Οὐδ' ἐφ' ἅπαξ ἐτόλμησε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Ἀνιέρην. Ἡ ἄλλη προὐξένει εἰς αὐτὸν ἀκόμη πολὺν φόβον.

— Δὲν θὰ ἔλθῃς λοιπὸν ἐκεῖ πέραν; . . . ἡ Σιδωνία σὲ θέλει, ἔλεγεν αὐτῷ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ὁ ἀγαθὸς Ρίσλερ, ὅτε εἰσήρχετο εἰς τὸ ἐργοστάσιον ὅπως τὸν ἴδῃ. Ἀλλ' ὁ Φράντζ δὲν ἐνέδιδε προφασιζόμενος διαφόρους ὑποθέσεις ὅπως ἀναβάλλῃ πάντοτε τὴν ἐπίσκεψιν διὰ τὴν ἐπαύριον. Ἐξηπάτα οὕτω εὐκόλως τὸν Ρίσλερ πλέον ἢ ποτὲ ἀπησχολημένον εἰς τὴν ἐκτυπωτικὴν μηχανήν του, ἧς εἶχεν ἀρχίσει τὴν κατασκευήν.

Ὁσάκις ὁ Φράντζ μετέβαινε πρὸς τὸν ἀδελφόν του, ὁ γηραιὸς Σιγισμόνδος τὸν παρεμόνευε κατὰ τὴν διάβασίν του, περιεπάτει μετ' αὐτοῦ ἐπ' ὀλίγον ἔξω ἄνευ ἐπενδύτου, μὲ τὴν γραφίδα καὶ τὸ κονδυλομάχαιρον εἰς τὴν χεῖρα. Ἐτήρει τὸν νέον ἐνήμερον ὡς πρὸς τὰς ὑποθέσεις τοῦ ἐργοστασίου. Ἀπό τινος καιροῦ τὰ πράγματα ἔβαινον καλλίτερον, ὡς ἐφαίνετο. Ὁ κύριος Γεώργιος ἤρχετο τακτικῶς εἰς τὸ γραφεῖόν του καὶ μετέβαινεν ὅπως κατακλιθῇ κατὰ πᾶσαν ἑσπέραν εἰς Σαβινύ. Δὲν παρουσιάζοντο πλέον εἰς τὸ ταμεῖον λογαριασμοὶ πρὸς ἐξόφλησιν. Ἐφαίνετο μάλιστα ὅτι καὶ ἡ κυρία ἐκεῖ πέραν διῆγε σωφρονέστερον.

Ὁ ταμίας ἐθριάμβευεν.

— Βλέπεις, παιδί μου, ἔλεγεν, ὁποῦ ἔκαμα καλὰ νὰ σὲ εἰδοποιήσω; Ἤρκεσε μόνη ἡ ἄφιξις σου ὅπως ἐπαναφέρῃ τὰ πάντα εἰς τάξιν. Ἀδιάφορον ὅμως! προσέθηκεν ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ παραφερόμενος ἐκ τῆς συνηθείας του . . . δὲν ἔχω ἐμπιστοσύνην.

— Μὴ φοβῆσαι, κύριε Σιγισμόνδε, εἰμ' ἐγὼ ἐδῶ! ἔλεγεν ὁ τιμωρός.

— Δὲν θ' ἀναχωρήσῃς ἀκόμη, αἴ, φίλτατέ μου Φράντζ;

— Ὄχι, ὄχι ἀκόμη! . . Ἔχω μίαν σπουδαίαν ὑπόθεσιν νὰ τελειώσω πρότερον.

— Ἄ! τόσον τὸ καλλίτερον.

Ἡ σπουδαία ὑπόθεσις τοῦ Φράντζ ἦτο τὸ συνοικέσιόν του μὲ τὴν Ποθητὴν Δελομπέλ. Δὲν εἶχεν ὁμιλήσει ἀκόμη περὶ τούτου εἰς κανένα, οὐδ' εἰς αὐτὴν τὴν ἰδίαν· ἀλλ' ἡ δεσποινὶς Ζιζὴ κάτι θὰ εἶχε μαντεύσει διότι ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἐγίνετο φαιδροτέρα, εὐειδεστέρα, ὡς νὰ προέβλεπεν ὅτι ταχέως ἔμελλε νὰ ἔλθῃ ἡ στιγμὴ καθ' ἣν θὰ εἶχεν ἀνάγκην ὅλης αὐτῆς τῆς χαρᾶς καὶ τῆς καλλονῆς.

Ἦσαν μόνοι εἰς τὸ ἐργαστήριον ἓν ἀπόγευμα

Κυριακῆς. Ἡ κυρία Δελομπὲλ εἶχεν ἐξέλθει ὑπερήφανος διότι ἔμελλε μίαν ἡμέραν νὰ φανῇ ἐρειδομένη ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ μεγάλου αὐτῆς συζύγου καὶ ἀφήσασα τὸν φίλον Φράντζ πλησίον τῆς θυγατρός της διὰ συντροφίαν. Ἐπιμελῶς ἐνδεδυμένος, μὲ ἦθος ἑορτάσιμον διακεχυμένον ἐφ' ὅλου αὐτοῦ τοῦ σώματος ὁ Φράντζ εἶχε τὴν ἡμέραν ἐκείνην φυσιογνωμίαν παράδοξον, δειλὴν ἐνταυτῷ καὶ ἀποφασιστικήν, συγκεκινημένην καὶ ἀξιοπρεπῆ, ἐκ μόνου δὲ τοῦ τρόπου μεθ' οὗ τὸ μικρὸν χαμηλὸν θρανίον ἐτοποθετήθη ἐγγὺς τῆς καθέδρας, ἡ τελευταία αὕτη ἠννόησεν ὅτι ἔμελλε νὰ κάμῃ σοβαρὰν ἐκμυστήρευσιν, ἐν μέρει δὲ ἐμάντευσε καὶ περὶ τίνος ἐπρόκειτο. Ἡ συνδιάλεξις ἤρχισε κατ' ἀρχὰς διὰ διαφόρων λόγων διακοπτομένων κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ὑπὸ μακρῶν διαλειμμάτων σιγῆς, ὅπως καθ' ὁδὸν σταματᾷ τις εἰς ἕκαστον σταθμὸν ὅπως ἀναπαυθῇ ἕως ὅτου φθάσῃ εἰς τὸ τέρμα τῆς ὁδοιπορίας.

— Ὡραῖος καιρὸς σήμερον.

— Ὦ ναί, πολὺ ὡραῖος.

— Ἡ ἀνθοδέσμη ἐξακολουθεῖ νὰ εὐωδιάζῃ πολύ.

— Ὦ, πάρα πολύ!..

Ἐνῷ δὲ ἀπήγγελλον τὰς ἁπλᾶς ταύτας λέξεις, αἱ φωναὶ των ἦσαν συγκεκινημέναι ἐξ ἐκείνου τὸ ὁποῖον ἐπρόκειτο νὰ εἴπωσι πρὸς ἀλλήλους μετ' ὀλίγον.

Τέλος τὸ μικρὸν χαμηλὸν θρανίον ἐπλησίασεν ὀλίγον τι ἐγγύτερον πρὸς τὴν καθέδραν· διασταυροῦντες δὲ τὰ βλέμματα καὶ συνενοῦντες τὰς χεῖρας οἱ δύο νέοι ἀπεκάλεσαν βραδέως, λίαν ταπεινῇ τῇ φωνῇ ἀλλήλους διὰ τοῦ ὀνόματός των:

— Ποθητή!

— Φράντζ!

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἡ θύρα ἐκρούσθη.

Ἦτο κτύπημα ἐλαφρὸν χειρὸς φερούσης κομψὰ χειρόκτια, ἥτις φοβεῖται μὴ ρυπωθῇ ἐκ τῆς ἐλαχίστης ἐπαφῆς.

— Ἔμπρός!.. εἶπεν ἡ Ποθητὴ μετ' ἐλαφροῦ κινήματος δυσαρεσκείας. Καὶ ἐνεφανίσθη ἡ Σιδωνία ὡραία, φιλάρεσκος, προσηνής. Ἤρχετο νὰ ἴδῃ τὴν ἀγαπητήν της Ζιζήν, νὰ τὴν φιλήσῃ διαβατικά. Πρὸ καιροῦ εἶχεν αὐτὴν τὴν ἐπιθυμίαν.

Ἡ παρουσία τοῦ Φράντζ ἐφάνη ἐκπλήξασα αὐτὴν ἀρκετά, ὅλη δὲ κατεχομένη ὑπὸ τῆς εὐχαριστήσεως τοῦ νὰ συνομιλῇ μετὰ τῆς παλαιᾶς της φίλης, μόλις σχεδὸν ἐπρόσεξεν εἰς αὐτόν. Μετὰ τὰς διαχύσεις, τὰς θωπείας, τὰς εὐχαρίστους συνομιλίας περὶ τοῦ παρελθόντος, ἠθέλησε νὰ ἐπανίδῃ τὸ παράθυρον τοῦ μεσαναβάθρου, τὴν κατοικίαν τῶν Ρίσλερ. Ἐτέρπετο ἐπανευρίσκουσα ἐκεῖ τὴν ζωὴν τῆς νεότητός της.

— Ἐνθυμεῖσαι, Φράντζ, ὅταν ἐγώ, ὡσὰν μικρὰ πριγκίπισσα Κολιβρίου εἰσηρχόμην εἰς τὸ δωμάτιόν σου μὲ τὸ κεφαλάκι στολισμένον ὑπερηφάνως διὰ διαδήματος ἐκ πτερῶν πτηνῶν;

Ὁ Φράντζ δὲν ἀπήντα. Ἦτο πολὺ συγκεκινημένος καὶ δὲν ἠδύνατο ν' ἀπαντήσῃ. Προησθάνετο ὅτι χάριν αὐτοῦ, χάριν αὐτοῦ καὶ μόνον ἤρχετο ἡ γυνὴ ἐκείνη, ὅτι ἤθελε νὰ τὸν κατακτήσῃ ἐκ νέου, νὰ τὸν ἐμποδίσῃ ἀπὸ τοῦ ν' ἀνήκῃ εἰς ἄλλην, καὶ ὁ ἄτυχης ἔβλεπε μετὰ τρόμου ὅτι δὲν ἀπῃτεῖτο νὰ καταβάλῃ μεγάλας προσπαθείας. Εὐθὺς ὡς τὴν εἶδεν εἰσερχομένην ἡ καρδιά του ἠχμαλωτίσθη πάλιν.

Ἡ Ποθητὴ οὐδὲν ὑπώπτευεν. Ἡ Σιδωνία εἶχε τὸ ἦθος τόσον εἰλικρινὲς τόσον φιλικόν! Ἄλλως τε αὐτοὶ ἦσαν πλέον ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπάρξῃ ἔρως ἀναμεσόν των.

Ἐν τούτοις ἡ νεαρὰ χωλὴ ἔσχεν ἀόριστόν τι προαίσθημα περὶ τῆς συμφορᾶς της ὅτε ἡ Σιδωνία ἤδη παρὰ τὴν θύραν εὑρισκομένη καὶ ἑτοίμη νὰ ἐξέλθῃ ἐστράφη ἀμελῶς καὶ εἶπε πρὸς τὸν γυνικάδελφόν της:

— Ἀλήθεια, Φράντζ, μ' ἐπεφόρτισεν ὁ Ρίσλερ νὰ σὲ πάρω νὰ δειπνήσωμεν· θὰ ὑπάγωμεν νὰ παραλάβωμεν καὶ αὐτὸν διερχόμενοι ἐκ τοῦ ἐργοστασίου.

Εἶτα μετὰ χαριεστάτου μειδιάματος προσέθηκε:

— Θὰ μᾶς τὸν ἀφήσῃς, αἴ, Ποθητή;.. Μεῖνε ἥσυχος, θὰ σοῦ τὸν ἀποδώσωμεν!

Καὶ αὐτὸς ὁ ἀχάριστος ἔσχε τὸ θάρρος ν' ἀπέλθῃ!

Ἀπῆλθε χωρὶς νὰ διστάσῃ, χωρὶς νὰ στραφῇ ἅπαξ, παραφερόμενος ὑπὸ τοῦ πάθους του ὡς ὑπὸ μανιώδους θαλάσσης. Καὶ οὐδὲ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, οὐδὲ τὰς ἐπακολούθους, οὐδὲ ποτὲ εἰς τὸ ἑξῆς ἡ καθέδρα τῆς δεσποινίδος Ζιζῆς ἠδυνήθη νὰ μάθῃ τί σπουδαῖαν εἶχε νὰ ἐκμυστηρευθῇ πρὸς αὐτὴν τὸ χαμηλὸν θρανίον.

Δ'.

Ἡ αἴθουσα τῶν ἐπιβατῶν.

«Ἔστω! ναί, σὲ ἀγαπῶ, σὲ ἀγαπῶ, πλέον ἢ ποτὲ καὶ διὰ παντός!..

Πρὸς τί ν' ἀγωνιζώμεθα καὶ νὰ ἀνθιστάμεθα: Τὸ ἔγκλημά μας εἶνε ἰσχυρότερον ἡμῶν: Καὶ ἔπειτα, εἶνε ἀρά γε πράγματι ἔγκλημα ν' ἀγαπώμεθα; Ἡμεθα προωρισμένοι ὁ εἷς διὰ τὸν ἄλλον· δὲν ἔχομεν τάχα τὸ δικαίωμα νὰ συνενωθῶμεν καίτοι ὁ βίος μας ἀπεχώρισεν; Ἔμπρός, ἔλα! Τετέλεσται, θ' ἀναχωρήσωμεν αὔριον τὴν ἑσπέραν εἰς τὸν σταθμὸν τῆς Λυών, τὴν δεκάτην ὥραν... Θὰ ἀγοράσω τὰ εἰσιτήρια καὶ θὰ σὲ περιμένω....

ΦΡΑΝΤΖ

(Ἕπεται συνέχεια).

ΑΝΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΚΑΛΑΒΡΥΤΙΝΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ

Ἓν τῶν ἀξιολόγων μνημείων τοῦ μεσαιωνικοῦ ἡμῶν βίου εἶνε καὶ τὸ φραγκικὸν φρούριον, ὅπερ ὑψοῦται ΒΑ. τῆς νῦν πολίχνης καὶ πεδιάδος τῶν Καλαβρύτων ἐπὶ τῆς κορυφῆς λόφου, κωνοειδῶς ἀπὸ τῆς πεδιάδος εἰς ὕψος 400 περίπου μέτρων ὑψουμένου, ἀποσχιζομένου δὲ διά τινος διαμέσου χαμηλώματος (δικσέλου) ἀπὸ ὑψηλοτέρου ἐλατηβριθοῦς βουνοῦ, ὅστις, Πριόνι ἐκ τοῦ σχήματος καλούμενος, διὰ τῶν πρὸς Α. καὶ Ν. διακλαδώσεων αὐτοῦ σχηματίζει τὰ ὑψίπεδα τοῦ Ξηροκάμπου καὶ τῶν Σουδενῶν καὶ ἄλλας ἀγόνους κοιλάδας ἀποτελούσας τὰς ὑπωρείας τῶν Ἀροανίων (Χελμοῦ), ἐν ᾧ πρὸς τὰ ΝΔ. ἄλλος βουνὸς καὶ τοῦ Πριονίου ὑψηλότερος, ὡσαύτως δὲ πλήρης ἐλατῶν, ἡ νῦν Βελιά, τὸ ΒΔ. οἱονεὶ προπύργιον τῶν Ἀροανίων, διαχωρίζει τὴν ὑψηλὴν καὶ εὔφορον πεδιάδα τῶν Σουδενῶν ἀπὸ τῆς πολὺ χαμηλοτέρας τῶν Καλαβρύτων.

Ἄποπτον δ' ἐκ τῶν πέριξ τὸ φρούριον τοῦτο καὶ ὅλως ψιλὸν δένδρων φαίνεται μακρόθεν ὡς ἐν τῇ τοῦ λόφου κορυφῇ στεφάνην ποτηρίων ἀποτελοῦν. Οὕτω δ' ἔχει οἱονεὶ ἐπικολληθῇ ἄνω βράχου ἀπροσίτου καὶ δὲν παρέχει εἰς αὐτὸ εἴσοδον εἰ μὴ μόνον ἡ ΒΑ. αὐτοῦ πλευρά, καὶ αὕτη δυσχερεστάτη μέν, ἀλλὰ μόλις λεανθεῖσα δι' ἀτραποῦ μέχρι τῆς πρὸς Β. κειμένης πύλης· οὐδὲ δύναταί τις ἄλλοθεν ν' ἀναβῇ εἰμὴ δι' ἐκείνης, καίτοι εἰσὶ τανῦν καὶ σημεῖα ἐν τῷ πέριξ τείχει, δι' ὧν, ῥωγμῶν ἐπ' αὐτοῦ γενομένων, δύναταί τις ν' ἀναρριχηθῇ, ἀλλὰ λίαν ἐπικινδύνως. Ἐπὶ δὲ τῆς κορυφῆς καὶ ἐντὸς αὐτοῦ σχηματίζεται ἐν ἠρέμα ἐπικλινὲς ὀροπέδιον, ἐμβαδοῦ 25 περίπου στρεμμάτων, ὅση περίπου καὶ ἡ τῶν Ἀθηνῶν ἀκρόπολις, κατειλημμένον ὑπ' ἐρειπίων οἰκιῶν, ὁποίας ὑπὲρ τὰς 50 δύναταί τις ν' ἀναμετρήσῃ ἐν τοῖς θεμελίοις ἔτι σωζομένας, καὶ εἶνε πιθανώτατον ὅτι πάντες οἱ Φράγκοι εἶχον τὰς κατοικίας αὐτῶν ἐντὸς τοῦ φρουρίου, τῶν ὑπηκόων μόνον οἰκούντων ἐν τοῖς πέριξ.

Τὸ δ' ἐξωτερικὸν αὐτοῦ τεῖχος, παχὺ εἰς μέτρον περίπου, εἶνε ἀσβεστόκτιστον καὶ λίαν στερεόν, ἐν πλείστοις μάλιστα σημείοις καὶ εἰς μέτρων τινῶν ὕψος διατηρεῖται· ἡ δ' ἐξωτερικὴ αὐτοῦ ἐπιφάνεια, καθ' ὅσον ἀνυψοῦται, περιέργως κλίνει πρὸς τὰ ἔνδον, ὑπόκυρτος οὕτω χάριν ἀσφαλείας καθισταμένη, ἐνιαχοῦ δὲ καὶ ἐπάλξεων ἴχνη φαίνονται. Διακρίνονται δ' ἔτι καὶ δεξαμεναὶ περὶ τὰς τέσσαρας ἡμίπτωτοι καὶ δύο ἀξιόλογοι πύργοι ἐν μέρει, ἐγγὺς ἀλλήλων, ἐν τῇ Α. ἐσχατιᾷ, ὧν ὁ μὲν ἕτερος ἐπ' αὐτῶν τῶν τοῦ τείχους ἐπάλξεων πρὸς τὸ Πριόνι, ὁ δ' ὀλίγον ἐνδοτέρω αὐτοῦ διὰ τεχνητοῦ ὄγκου χώματος καὶ λίθων κωνοειδῶς ὑψούμενος. Ἐπίσης δὲ διακρίνεται ἤδη ἡ Α. πλευρὰ τῆς κυρίας πύλης, ἔνδοθεν τῆς ὁποίας καὶ πέτρα ἐσκαλισμένη καὶ κοιλανθεῖσα δίκην φρέατος εἰς βάθος ἡμίσεος μέτρου.

Καὶ ἄλλα δ' ἄξια λόγου παρέχει ἡ ἄκρα αὕτη, καὶ μάλιστα μαγευτικὴν κάτοψιν· διότι καθορῶνται ἀπὸ τῆς κορυφῆς εὐκρινέστατα τὸ Μέγα Σπήλαιον, ἡ Κερπινή, τὸ Βραχνίον ἡ Ἁγ. Λαύρα, ἡ Βυσωκᾶ, τὰ Καλάβρυτα καὶ ἄλλα τινὰ χωρία, ἔτι δ' ἡ Βελιὰ καὶ ὁ Χελμὸς μεγαλοπρεπῶς ὑπερυψούμενος καὶ μακρόθεν ὁ Ἐρύμανθος πρὸς Δ. καὶ ἡ Κερύνεια πρὸς τὰ ΒΔ.

Τοῦ δὲ Πριονίου τὸ πρὸς τὸ φρούριον πέρας, Τρεμουλᾶς ἤδη καλούμενον ἀπὸ τῶν Φράγκων χωροδεσποτῶν de la Tremouille, φέρει ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐλατῶν καὶ μικρὰ λείψανα ἄλλου φρουρίου μικροτέρου, δηλ. τοῦ φρουρίου Τρεμουλᾶ, ἐξ οὗ καὶ ὁ βουνός.

Τὸ εἰρημένον λοιπὸν φρούριον τῶν Καλαβρύτων, τὸ Κάστρο, ὡς νῦν λέγεται, ἐκτίσθη ὑπὸ τῶν Φράγκων κατακτητῶν τοῦ Μωρέως μετὰ τὸ 1208 μ. Χ. Διότι τότε, ὡς τὸ χρονικὸν τῶν ἐν Μωρέᾳ πολέμων τῶν Φράγκων διηγεῖται, ἐκ τῶν πολλῶν βαρωνιῶν, εἰς ἃς διῃρέθη τὸ πριγκηπάτον τῆς Ἀχαΐας ἢ Πελοποννήσου, μία ἦτο καὶ ἡ τῶν Καλαβρύτων, ἥτις ἐδόθη εἰς τὸν βαρῶνον Raoul de Tournay, διοικοῦντα τὴν χώραν μετὰ 12 ἱπποτικῶν φεούδων, δηλ. μικροτέρων περιφερειῶν, ὑφ' ἱπποτῶν διοικουμένων καὶ ὑπὸ τὸν βαρῶνον ὑπαγομένων.

Τὸν μισερὸν Ῥοῦ ντὲ Ντουρνᾶ ἐπρόνοιασεν ὡσαύτως
Νὰ ἔχῃ τὰ Καλάβρυτα, καὶ φίε δεκαδύο
(στίχ 48).

Ὁ βαρῶνος λοιπὸν de Tournay μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν Φράγκων ἔκτισαν τὸ φρούριον τῶν Καλαβρύτων, ἵνα χρησιμεύῃ ὡς ἕδρα αὐτῶν καὶ ἀκρόπολις, ἀφ' ἧς διῴκουν τὴν ὅλην βαρωνίαν· ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ φεουδάρχαι ἱπποται ὅμοια, ἀλλὰ μικρότερα φρούρια ἐν τοῖς ἑαυτῶν διαμερίσμασι κατεσκεύαζον, καὶ τοιαῦτα πολλὰ εἰσιν ἐν τῇ τῶν Καλαβρύτων ἐπαρχίᾳ, οἷον ἐν Τριποτάμοις, ἐν Μαζείκοις, ἐν Καστελλίῳ, ἐν Σκουπίῳ ἐπὶ τοῦ βουνοῦ ἁγ. Ἀθανασίου, καὶ ἀλλαχοῦ, ὡς καὶ μικρούς πυργίσκους ἐπὶ κορυφῶν βουνῶν, ἐφ' ὧν φύλακας τοποθετοῦντες ἠδύναντο νὰ συνεννοῶνται μετὰ τοῦ κέντρου τῆς βαρωνίας ἢ διὰ φωνῆς ἢ διὰ φρυκτωριῶν περὶ παντὸς ἐνδεχομένου κινδύνου.

Τὸ αὐτὸ δὲ χρονικὸν καὶ ἄλλων δύο de Tournay δεσποτῶν τῶν Καλαβρύτων μνημονεύει, ὧν ὁ μὲν (στ. 160) Ἰωάννης de Tournay (Τζὰν τοῦ Τουρνᾶ,) τῷ 1268 μετέβη μετὰ τοῦ πρίγκηπος τοῦ Μωρέως Γουλιέλμου, τοῦ δεσπότου τῆς Ἄκοβας καὶ πολλῶν ἄλλων δεσποτῶν γαλλων τοῦ Μωρέως εἰς βοήθειαν τοῦ Ἀνδεγαυϊκοῦ Καρόλου κατὰ τοῦ Κορραδίνου, αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας, ὁ δὲ Γοδοφρέδος de Tournay,

Ὁ μισὲρ Τζερρὲς τὸ ἐπίκλην ντὲ Τουρνάε
(στ. 190)

μετέβη εἰς Ναύπλιον ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τοῦ γάμου τῆς Ἰσαβέλλης τοῦ Βιλλεαρδουίνου μετὰ τοῦ Florent de Haïnaut, ὡδήγησε ταύτην τὴν πριγκήπισσαν εἰς Μωρέαν καὶ ὑπῆρξεν ἐξ ἐκείνων, ὅσοι ἐδέχθησαν τὸν ὅρκον τοῦ Florent de Haïnaut, ὡς πρίγκηπος τοῦ Μωρέως, καὶ ὑπεστήριξαν αὐτὸν ἐν τῇ διοικήσει τοῦ πριγκηπάτου (στ. 193).

Ἰδοὺ λοιπὸν τρεῖς τοὐλάχιστον γενεαὶ de Tournay, Ῥαούλ, Ἰωάννου καὶ Γοδοφρέδου, ὡς δεσποτῶν Καλαβρύτων. Κατόπιν ὅμως φαίνεται ὅτι ἀπεσβέσθη δι' ἔλλειψιν ἀρρένων κληρονόμων ἡ οἰκογένεια αὕτη, καὶ ὅτι ἡ βαρωνία τῶν Καλαβρύτων περιῆλθεν εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν de la Tremouille, ἥτις πρότερον ἦρχεν ἐν Χαλανδρίτσῃ.

Μισὲρ Ῥουμπέρτον δὲ Τρέμουλα τέσσαρα φέη ἐδῶκαν·
Τὴν Χαλαντρίτσαν ἔκτισε καὶ ἀφέντην τὸν ἐλέγαν
(στ. 46)

Ὕτω δὲ καὶ αὕτη ἀφῆκεν ἐνταῦθα ἴχνη ἑαυτῆς, διότι τὸ ἐν Τρεμουλᾷ μικρὸν φρούριον ὑπ' ἐκείνων κτισθὲν ἄνω καὶ ἀπέναντι τοῦ μεγάλου καὶ πρὸς ἀσφαλεστέραν αὐτοῦ ἄμυναν, φέρει τὸ ὄνομα αὐτῆς.

Ἔμειναν δ' ὑπὸ τοὺς Φράγκους τὰ Καλάβρυτα περὶ τὰ 120 ἔτη ἀνακτηθέντα κατόπιν ὑπὸ τῶν βυζαντίων στρατηγῶν τοῦ Μισθρᾶ.

Ἐκ δὲ τῆς τουρκικῆς κατακτήσεως τῆς συμβάσης τῷ 1460, καθ' ἣν ὁ τελευταῖος ἄρχων τῶν Καλαβρύτων Δόξας ἐνδόξως ἀμυνόμενος συνελήφθη ζῶν καὶ ἐλεπίσθη οἰκτρῶς, ἀναφέρεται ἡ ἐξῆς λαϊκὴ παράδοσις· ὅτι δηλ. μία βασιλοπούλα, ἴσως κόρη τοῦ Δόξα, εἶχε πέσῃ ἐκ τοῦ φρουρίου πολιορκουμένου ὑπὸ τῶν Τούρκων, ὅτι εἶχε σφαγῇ ὑπ' αὐτῶν καὶ ὅτι μία μεγάλη πλὰξ λιθίνη κεῖται εἰς τὴν βάσιν τοῦ βράχου, ἐφ' οὗ εἶνε ἐκτισμένον τὸ φρούριον τῶν Καλαβρύτων, κεχωσμένη, ἥτις ἐδείκνυε τὸν τόπον τῆς πτώσεως καὶ τοῦ φόνου.

Ἀπὸ δὲ τῶν δυτικῶν ὑπωρειῶν τοῦ φρουρίου μέχρι τοῦ νῦν πολιχνίου τῶν Καλαβρύτων ἐπὶ τῆς κατωφερείας, εἰς διάστημα εἴκοσι περίπου λεπτῶν τῆς ὥρας, καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῶν εἰς σῖτον συνήθως σπειρομένων ἀγρῶν φαίνονται ἴχνη οἰκοδομιῶν καὶ λίθοι κατὰ χώραν οἰκοδομικοὶ ἀρχαϊκῶς λελαξευμένοι. Τὸ δὲ νῦν Παληοπήγαδον, πηγὴ καθαροῦ καὶ καλοῦ ὕδατος κατωτέρω τοῦ μέσου τῆς ὁδοῦ ἀπὸ τοῦ φρουρίου εἰς τὰ Καλάβρυτα κειμένη, καθὼς καὶ αἱ τῆς ἄνω συνοικίας τῆς νῦν πολίχνης ἀναβλύζουσαι, κατάγουσι τὰ ἑαυτῶν ὕδατα δι' ὀχετῶν τεχνητῶν ἀπὸ τῆς ὑπὸ τὸ φρούριον καὶ πρὸς Δ. αὐτοῦ περιοχῆς, ἀφ' ἧς φαίνεται ὅτι ὑδρεύοντο καὶ οἱ ἐν τῷ φρουρίῳ Φράγκοι ἐν ξηρασίᾳ τῶν ἐν αὐτῷ δεξαμενῶν.

Ἐκ τοῦ ὑγιεινοῦ δὲ τοῦ κλίματος ἐπί τε τοῦ φρουρίου καὶ τῆς πρὸς Δ. αὐτοῦ κατωφερείας, ἐν ἀντιθέσει μάλιστα πρὸς τὸ νοσηρὸν καὶ ἑλῶδες τῆς νῦν κάτω πολίχνης καὶ τῆς παραποταμίου πεδιάδος, μάλιστα δ' ἐκ τῶν ἐξιχνιασθέντων σημείων ἀρχαίων οἰκοδομῶν ἐπὶ τοῦ κατωφεροῦς, ὡς εἴρηται, ἐκφράζω μετὰ πιθανότητος τὴν γνώμην ὅτι ἡ ἀρχαία τῶν Ἀρκάδων Κύναιθα ἔκειτο ἐπὶ τῶν νῦν πρὸς Δ. τοῦ φρουρίου κατωφερειῶν καὶ λοφίσκων, ἡ δ' ἀκρόπολις αὐτῆς ἐπ' αὐτοῦ τοῦ φραγκικοῦ φρουρίου, οὐδεὶς δ' ἄλλος χῶρος ἐπὶ τῆς κοιλάδος τῶν Καλαβρύτων φαίνεται κατάλληλος πρὸς τοποθεσίαν τῆς ἀρχαίας πόλεως. Τὴν γνώμην δὲ ταύτην ἐπιρρωνύει καὶ τὸ ὅτι οὐδαμοῦ τῆς τοῦ Ἐρασίνου (τοῦ τῶν Καλαβρύτων ποταμοῦ, τοῦ κάτωθεν τῆς μονῆς τοῦ Μ. Σπηλαίου καὶ Βουραϊκοῦ καλουμένου) κοιλάδος παρὰ τὰ Καλάβρυτα ἀνευρέθησαν ἴχνη πόλεως, ἐν ᾧ. ἂν ἡ Κύναιθα, πόλις ὀνομαστὴ μετὰ ναῶν καὶ ἀγαλμάτων καὶ ἀνδριάντων πολλῶν, ἔκειτο ἄλλοθί που, θὰ εὑρίσκοντο ἤδη ἔστω καὶ ἐλάχιστα αὐτῆς ἴχνη. Ἐὰν δ' ὅμως καὶ ἐπὶ τῆς θέσεως, ἐν ᾗ ὑπ' ἐμοῦ τίθεται, δὲν εὑρέθησαν καταφανῆ ἴχνη πόλεως, οἷα ἡ Κύναιθα, τοῦτο εὐκόλως ἐξηγεῖται ἐκ τοῦ ὅτι ἐπὶ τῆς θέσεως ταύτης καὶ ἐπὶ φραγκοκρατίας ἦτο κατῳκημένος ὁ χῶρος καὶ ἐπὶ τουρκοκρατίας ὁ ἄνω τῆς νῦν πόλεως πρὸς τὸ φρούριον, ὥστε τὰ ἴχνη τῆς ἀρχαίας πόλεως ἠφανίσθησαν ἐκ τῶν πολλῶν νέων οἰκοδομιῶν ἢ καὶ μετεβλήθησαν εἰς οἰκοδομήματα τοῦ συγχρόνου συνοικισμοῦ.

Ἡ δὲ πηγὴ τῆς Ἀλύσσου ἥτις ἐθεράπευε τὴν λύσσαν κατὰ Παυσανίαν καὶ ἀπεῖχε δύο σταδίους (6 λεπτὰ τῆς ὥρας) τῆς Κυναίθης, νομίζω ὅτι ἦν ἡ νῦν Καλαβρυτινή, εἰς τὸ ΝΔ. ἄκρον τῆς νῦν πολίχνης, ἢ ἄλλη τις ἐγγύς, ὡς ἡ τοῦ Κλοκίτου. Ὅλως δ' ἐσφαλμένην νομίζω τὴν ὑπό τινων παρὰ τὴν ἁγ. Λαύραν τοποθέτησιν τῆς Κυναίθης ἄνευ ἰχνῶν καὶ ἐνδείξεων, καὶ τότε ἡ ἐσφαλμένη εἶνε ἡ παράδοσις τῆς νῦν ὑπὸ τὴν μονὴν πηγῆς Λυσσόνερο, ὡς τῆς Ἀλύσσου τῶν παλαιῶν, ἢ πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἐφθαρμένον τὸ τοῦ Παυσανίου χωρίον δύο σταδίων ἀντὶ ἴσως 22, ὅσους περίπου ἀπέχει τανῦν ἡ ἁγ. Λαύρα ἀπὸ τῆς κατ' ἐμὲ θέσεως τῆς Κυναίθης.

Πέριξ δὲ τῶν Καλαβρύτων καὶ ἄντρον νίτρου ἐξεμεταλλεύοντο οἱ Ἐνετοί, ἀγνοούμενον ὅμως νῦν, ὡς διέσωσαν γάλλοι γεωλόγοι (Virlef κλ.).

Ὡσαύτως δ' οὐκ ὀλίγα ἴχνη τὰ Καλάβρυτα

διασώζουσι καὶ τῆς τουρκικῆς τυραννίας· διότι καὶ ἴχνη καλὰ τουρκικοῦ τζαμίου, οὗ οἱ τοῖχοι καὶ ἡ τοῦ μιναρὲ βάσις μετὰ τῆς ἀρχῆς τῆς ἔσω αὐτοῦ κλίμακος διατηροῦνται, ἐπὶ τῆς ἄνω συνοικίας παρὰ τὴν φερώνυμον πηγὴν (τζαμὶ) σώζονται, καὶ παρ' αὐτὸ οἵ τε θόλοι καὶ τὰ ἔνδον χαμαμίου (βαλανείου) καὶ πέριξ πληθὺς ἐρειπίων οἰκημάτων τουρκικῶν καὶ ὁδοὶ λιθόστρωτοι (καλδιρίμ), καὶ πολλοὶ πύργοι κατηρειπωμένοι· ἄλλο δὲ τζαμίον ἔκειτο, ἔνθα νῦν τὸ κομψὸν δημοτικὸν σχολεῖον, καὶ ἄνωθεν αὐτοῦ τὸ σεράγιον, ἀπέναντι δὲ ἐπὶ τῆς ἑτέρας ὄχθης τοῦ διασχίζοντος τὴν πολίχνην χειμάρρου τὸ διοικητήριον.

Πλείονα περὶ τῆς ἱστορίας τῶν τόπων τούτων διαλαμβάνονται ἐν τῇ πρό τινος χρόνου ἐκδοθείσῃ ὑπ' ἐμοῦ μονογραφίᾳ «Ἀζανιάδι» (σελ. 67—70, 82—88, 96—106, κλπ).

Γ. Παπανδρέου.

ΑΝΘΗ ΚΥΚΛΑΜΙΑΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ

Γνωρίζετε τὸ Ταλλουάρ; Ἐὰν ὁ καλός σας δαίμων σᾶς ἔφερεν εἰς Ἀννεσύ, καὶ ἐὰν ἐκάματε τὸν γῦρον τῆς λίμνης, θὰ παρετηρήσατε βεβαίως τὴν εὐδαίμονα γωνίαν, τὴν χλοερὰν καὶ σιγηλὴν ὅπου τὸ χωρίον τοῦτο φαίνεται ὡς ὑπνῶττον εἰς τοὺς πρόποδας τῶν ὀρέων. Ὁ βράχος τοῦ Σὲρ, ὅστις ἀνορθοῖ μέχρι τοῦ μέσου τῆς λίμνης τὸ ἀκρωτήριόν του τὸ δασῶδες καὶ διερρωγός, περικλείει ἔν τινι ἀγκῶνι καὶ προστατεύει ἀπὸ τοῦ βορρᾶ τὰς πέντε ἢ ἓξ ἐπαύλεις, τὰς τριάκοντα οἰκίας καὶ τὴν ἀρχαίαν μονήν, τὴν μεταβληθεῖσαν εἰς ξενοδοχεῖον, ἐξ ὧν συνίσταται τὸ Ταλλουάρ. Τὸ χωρίον διασπείρεται μεταξὺ τῶν κατωφερῶν ἀμπέλων καὶ ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν καρυῶν. Ὄπισθεν, ὑψοῦται μία πρώτη ῥάχις ὄρους καλυπτομένη ὑπὸ φηγῶν καὶ δρυῶν· ἔπειτα ὑπεράνω μεγάλου ὀροπεδίου, ὅπου κυματίζουσιν ἀγροὶ βρίζης καὶ βρώμης, βοσκαὶ καὶ ἐλατῶν δάση καλύπτουσι διὰ τῆς ἀμαυρᾶς ἢ λαμπρᾶς χλόης των τὰς ἀποτόμους ἐξοχάς, ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν ὁποίων ὁ Λανφὸν καὶ ἡ Τουρνὲτ διαγράφουσιν ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ τὰς ὑπὸ τοῦ ἡλίου χρυσιζομένας ὀδοντωτὰς ἐξοχάς των.

Κάτω, ἡ λίμνη ἐκτείνει τὰ κυανὰ καὶ λεῖα ὕδατά της, ἐφ' ὧν ὀλισθαίνουσιν ἀκάτια μὲ τρίγωνα ἱστία. Ἐν τῷ κυανῷ τούτῳ καθρέπτῃ αἱ λεῦκαι τῶν ὀχθῶν, αἱ τραχεῖαι κατωφέρειαι καὶ αἱ ἐπαλξοειδεῖς κορυφαὶ τῆς ἀντιθέτου ὄχθης ἠδέως ἀντανακλῶνται. Τὸ φῶς, διηθούμενον οὕτως εἰπεῖν δι' ὡραίων νεφῶν, χρωματίζει μεγαλοπρεπῶς τὸν κύκλον τῶν ὀρέων τὸν περιβάλλοντα τὴν *Ἄκραν τῆς Λίμνης*. Τὸ βαθὺ πράσινον χρῶμα, τὸ ἀμαυρὸν κυανοῦν, τὸ ζωηρὸν ἰῶδες, τὸ ἀργυρόχρουν φαιὸν συγχέονται διὰ βαθμιαίων χρωματισμῶν μὲ τὸ κυανοῦν τοῦ ποταμοῦ καὶ τὸ φωσφορῶδες πράσινον τῶν ἀμπέλων. Ἐπὶ τῆς τοποθεσίας αὐτῆς τῆς μεγαλοπρεποῦς ἅμα καὶ γλυκείας ὑπάρχει εἰρήνη βαθεῖα, διακοπτομένη μόνον ὑπὸ τῆς κωδωνοκρουσίας τῶν χωρικῶν κωδώνων, τῶν κελαδημάτων τῶν πτηνῶν καὶ τῆς διαβάσεως ἀμαξίου βραδέως συρομένου ὑπὸ βοῶν. — Ἐκεῖ πρέπει νὰ ὑπάγῃ τις διὰ ν' ἀπολαύσῃ τὴν χαρὰν εὐτυχῶν ἐρώτων, καὶ ἐκεῖ ἀκόμη πρέπει νὰ καταφύγῃ, ἂν θέλῃ νὰ καταπραΰνῃ μεγάλην θλῖψιν. Τὰ ἀρώματα τοῦ ἡδυόσμου καὶ τοῦ κοπέντος χόρτου, τὰ ὁποῖα φέρει ὁ ἀὴρ τοῦ βουνοῦ, σᾶς περιβάλλουσι διὰ γλυκείας θωπείας ἐνῷ συγχρόνως καταπραΰνουσι τὰς πικρὰς ἀναμνήσεις καὶ ἐπουλοῦσιν ὡς βάλσαμον τὰς ἠθικὰς πληγάς.

Προχθὲς συνήντησα ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς Τουρνὲτ τρεῖς περιηγητὰς οἵτινες κατέβαινον μὲ τὴν ὀρεινὴν βακτηρίαν εἰς τὴν χεῖρα, μὲ τὸν σάκκον εἰς τὴν ῥάχιν καὶ τὸν πῖλον στολισμένον δι' ἀνθοδέσμης κυκλαμιᾶς. Ἦσαν εὐκίνητοι, ζωηροὶ καὶ νέοι· ὁ πρεσβύτερος ἦτο μόλις εἰκοσιπενταέτης. Τοὺς παρατήρησα μὲ συγκίνησιν διαβαίνοντας, καὶ εἰς τὸ θέαμα τῆς εὐθύμου νεότητός των ὅλαι αἱ ἀναμνήσεις τοῦ εἰκοστοῦ μου ἔτους ἀνέβησαν εἰς τὴν κεφαλήν μου. Ἐνθυμήθην ὅτι κατέβαινον εὐθύμως τὴν αὐτὴν ὁδόν, μὲ ἄνθη ἐπὶ κεφαλῆς, μὲ δύο ζωηροὺς φίλους· καί, καθὼς αἱ κορυφαὶ τῶν ὀρέων ἀντανακλῶνται ἐπὶ τῆς λίμνης, ἡ ἀνάμνησις τῶν παλαιῶν χρόνων παρέστη ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν μου ὡς ἀντικατοπτρισμὸς μὲ τὰς ἀκριβεῖς της μορφάς, τὰ χρώματά της, τὰ ἀρώματα καὶ τοὺς ἐνθουσιασμούς τοὺς ἄλλοτε.

Ἦτον ἑσπέρα προ εἰκοσιπέντε χρόνων εἰς αὐτὸ τοῦτο τὸ χωρίον ὅπου ἐμέλλομεν νὰ διέλθωμεν τὴν νύκτα μετὰ ἐκδρομὴν εἰς τὰς ἀκρωρείας. Μόλις εἴχομεν εἰσέλθει εἰς τὴν μεγαλοπρεπῆ λεωφόρον τῶν καστανεῶν, ἥτις προηγεῖται τῆς Μονῆς, καὶ εἴδομεν ἐγερθεῖσαν ἔκ τινος θρανίου καὶ βαδίζουσαν βραδέως πρὸ ἡμῶν ὑπὸ τὰ δένδρα νέαν καὶ ὡραίαν κόρην ἐν ὅλῃ τῇ λαμπρότητι καὶ τῇ δόξῃ τῶν δεκαοκτὼ ἐτῶν της· ἦτο λευκή, θαυμασία τὴν διάπλασιν. Εἶχε πυκνὴν καὶ ξανθὴν κόμην πίπτουσαν ἐλευθέρως κατὰ βοστρύχους ἐπὶ τῶν θείων ὤμων της· ἡ μακρόπτυχος ἐσθής της, σαρώνουσα τὴν χλόην μὲ τὴν οὐράν της διέγραφε κάλλιστα τὴν εὐκαμψίαν τοῦ ἀναστήματος καὶ τὸ σφαιρικὸν τῶν ἰσχίων. Τὸ βάδισμά της ἦτο μεγαλοπρεπές, καὶ ὅτε, πρὸς τὸν ψίθυρον τῶν θαυμαστικῶν ἀναφωνήσεών μας ἐστράφη, εἴδομεν λεπτὴν κατατομὴν πατρικίας μὲ χείλη ἐρυθρὰ καὶ ὑπεροπτικά, μὲ βῖνα μικρὰν ἀνοιοῦσαν· μὲ ὀφθαλμοὺς διαυγεῖς καὶ ὑπερηφάνους.

Καὶ οἱ τρεῖς συγχρόνως παρεσύρθημεν, καὶ λησμονοῦντες τὸν κάματον τῆς ἡμέρας, τὴν ἠκολουθοῦμεν ἐξ ἀποστάσεως ἐπὶ ἀτραποῦ διερχομένης διὰ τῶν ἀμπέλων. Φθάσα εἴς τινα τρίοδον, ὤθησε θύραν κεκαλυμένην δι' αἰγοκλήματος καὶ ἐγένετο ἄφαντος... Ἐπανελθόντες εἰς τὴν Μονὴν καὶ ἔχοντες τὴν κεφαλὴν πλήρη ἐκ τῆς θαυμασίας ἡμῶν συναντήσεως, ἠρωτήσαμεν τοὺς ἀνθρώπους τοῦ ξενοδοχείου. — Ἡ νεάνις ὠνομάζετο πριγκήπισσα Β. ἦτο Ῥωσσὶς καὶ κατῴκει μετὰ τῆς οἰκογενείας της μίαν τῶν παρὰ τὴν λίμνην ἐπαύλεων. — Ῥωσσίς, πριγκήπισσα καὶ ὡραία, ἦτο ὅ, τι ἤρκει διὰ νὰ ἐξαφθῇ ἡ φαντασία μας, καὶ καθ' ὅλοντὸ γεῦμα δὲν ὡμιλήσαμεν ἢ περὶ τῆς καλλονῆς της· ἐν τούτοις, κατὰ τὰ ἐπιδόρπια, ἕνεκα τοῦ κόπου καὶ τοῦ οἴνου τοῦ Ταλλουὰρ οἱ δύο σύντροφοί μου ἤρχισαν νὰ βαρύνωνται, ὁ οἶστρος των ἐξηντλήθη καὶ ἀνέβησαν νὰ κατακλιθῶσιν. Ἀλλ' ἐγὼ δὲν εἶχον καμμίαν διάθεσιν νὰ κοιμηθῶ καὶ ἐξῆλθον ἐν τῇ ἐλπίδι νὰ ἐπανίδω ἀκόμη τὴν ἀριστοκρατικὴν καὶ λευκὴν ἐκείνην ὀπτασίαν.

Ἡ ἑσπέρα ἦτο ἐξαίρετος. Πρὸς τὸ Ἀννεσὺ ὁ ἥλιος εἶχε δύσει ἐντὸς σωρείας ὑπερύθρων νεφῶν. Ὄπισθεν τῶν βράχων τῆς Τουρνὲτ ἡ πανσέληνος ἀνέτελλε καὶ ἔθιγε τὰς χνοώδεις καὶ ἀμαυρὰς κατωφερείας τοῦ ὄρους διὰ τῶν πρώτων ἀκτίνων της, αἵτινες διεπέρων ὡς βέλη τὴν ὁμίχλην τῶν χαραδρῶν· πανταχόθεν δ' ἐν τῇ κοιμωμένῃ πεδιάδι ἠκούοντο φωναὶ γρύλλου, μιγνυόμενοι μὲ τὰς κραυγὰς τῶν βατράχων. Εἰς τοὺς πόδας μου τὸ ὕδωρ τῆς λίμνης ἀκόμη μόλις ἐσάλευε φλοισβίζον ἐλαφρῶς. Ἠκολούθουν τὰ ἄκρα μικροῦ λειμῶνος, καὶ ἐνῷ ἐβάδιζον μὲ τὰ βλέμματα πρὸς τὰ ὕψη ἐφανταζόμην νέαν συνάντησιν μὲ τὴν νέαν Ῥωσσίδα· ἐφανταζόμην ῥομαντικὰ ἐπεισόδια τὰ ὁποῖα ἠδύναντο νὰ μᾶς σχετίσουν· ἤρχιζα φανταστικὴν συνομιλίαν καὶ ἔλεγον πράγματα πολὺ πνευματώδη καὶ πολὺ εὔγλωττα. Αἴφνης ἤκουσα ὑπὸ τοὺς κλάδους ἰτέας τὸν μεταλλικὸν ἦχον ἁλύσεως ἀκατίου κινουμένης καὶ εἰς ἀπόστασιν πέντε βημάτων εἶδον κινουμένην λευκὴν μορφήν... Ἦτο ἡ πριγκήπισσα.

Προσεπάθει νὰ λύσῃ τὴν ἁλυσιν ἥτις συνέδεε τὸ ἀκάτιον μὲ πάσσαλον στερεῶς ἐμπεπηγμένον εἰς τὴν ὄχθην· ἀλλὰ δὲν τὸ κατώρθωνε. Τὰ μικρὰ δάκτυλά της ματαίως ἐπληγώνοντο ἀπὸ τοὺς ἐσκωριασμένους κρίκους τοῦ κόμβου. Ἐκτύπα μὲ τὸν πόδα τὴν γῆν μετ' ἀνυπομονησίας, ὁ ἐρεθισμὸς ἐξῆπτε τὰς κόρας τῶν ὀφθαλμῶν της, καὶ τὰ παιδικά της χείλη, τὰ συνεπτυγμένα καὶ σκυθρωπά, ἀνεφώνουν μετὰ πείσματος:

— Εἶνε νὰ σκάσῃ κανεὶς!...

— Ἐπιτρέψατε! εἶπον προχωρῶν ἀποτόμως. Καὶ γονατίσας ἔλυσα τὴν ἅλυσιν, ὄχι χωρὶς νὰ βλάψω ἀρκετὰ τοὺς ὄνυχάς μου.

Εἶχεν ἤδη πηδήσει εἰς τὸ ἀκάτιον καὶ μὲ ἐξήταζεν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν.

Εἶχον διέλθει ὁκτὼ ἡμέρας εἰς τὸ ὄρος, βαδίζων μὲ οἷον δήποτε καιρόν, κοιμώμενος ἐπὶ τοῦ χόρτου, καὶ ἡ ἐνδυμασία μου ἦτο πολὺ ἀτημέλητος· γενειὰς μακρὰ καὶ κακῶς ἐκτενισμένη, πῖλος ἐρρυτιδωμένος, ἐνδύματα τριμμένα, περικνημῖδες χωματισμέναι. Προφανῶς μὲ ἐξέλαβεν ὡς λεμβοῦχον.

— Εὐχαριστῶ, ἐψιθύρισε, τώρα φέρετέ με μέχρι τοῦ Δουΐντ, ἂν θέλετε.

— Μὲ πολλὴν μου εὐχαρίστησιν, ἀπεκρίθην, ἔξαλλος ἐκ τῆς χαρᾶς.

Εἰσεπήδησα καὶ ἐγώ, καὶ διὰ τῆς κώπης ἀπωθήσας τὸ ἀκάτιον, ἤρχισα νὰ κωπηλατῶ, ἐνῷ ἐκείνη ἀντικρύ μου ἐκυβέρνα τὸ πηδάλιον. Ἡ σελήνη ἀνατέλλουσα ἐδείκνυεν ἤδη καθαρώτερον τὴν ὡραίαν της μορφήν, τὴν πονηρὰν ἅμα καὶ ὑπερήφανον, τὴν ὁποίαν περιέβαλλεν ἡ βοστρυχωτὴ ξανθή της κόμη καὶ ὅπου ἔλαμπον δύο μαῦροι ὀφθαλμοί, ἔτι μᾶλλον ἀμαυρούμενοι ὑπὸ τῆς σκιᾶς τῶν μακρῶν βλεφαρίδων της. Ἐκ τοῦ περιστηθίου της τοῦ μεταξίνου μεγάλη ἀνθοδέσμη κυκλαμιᾶς ἀπέστελλε μέχρις ἐμοῦ τὸ ὀξὺ ἄρωμά της.

— Ἤθελον νὰ κάμω τὸν περίπατον αὐτὸν πρὸ πολλοῦ—ἔκρινε καλὸν νὰ μοὶ εἴπῃ ἐν εἴδει ἐξηγήσεως—ἀλλ' ἡ Θεία μου φοβεῖται τὸ νερὸν καὶ ἡ Μὶς Γρέϋ εἶνε πολὺ δειλή· ἀπεφασισα λοιπὸν νὰ ἐξέλθω μόνη, καὶ ἂν δὲν ἦτον αὐτὴ ἡ παληοκλυσίδα θὰ ἤμην ἤδη μακράν.

Ὡμίλει τὴν γαλλικὴν πολὺ καθαρὰ μὲ ἐλαφρὸν ξενικὸν τόνον, ὅστις ἔδιδεν εἰς τοὺς λόγους της γλυκύτητα μᾶλλον ἐπαγωγόν. Ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ θαυμαστοῦ δὲν ἐσκεπτόμην νὰ τῆς ἀπαντήσω καὶ ἠκούμην κωπηλατῶν γενναίως, ὥστε ἐφθάσαμεν πολὺ ταχέως εἰς τὸ μέσον τῆς λίμνης.

— Ἐπὶ τέλους ἤλθετε εἰς τὴν ὥραν, ἐξηκολούθησε, δὲν ἐχάσατε τὸν καιρόν σας, καὶ θὰ σᾶς πληρώσω διὰ τὸν κόπον σας.

Ἐνῷ ὡμίλει ἐξήγαγε ἐκ τοῦ θυλακίου της μικρὸν χρηματοφυλάκιον, καὶ ἔμελλε νὰ λάβῃ νόμισμα, ἀλλὰ τὴν ἐσταμάτησα διὰ χειρονομίας.

— Εὐχαριστῶ, δεσποινίς, δὲν εἶμαι λεμβοῦχος, καὶ ἀρκετὴ πληρωμὴ ἦτο δι' ἐμὲ ἡ εὐχαρίστησις νὰ σᾶς συνοδεύσω εἰς τὸν νυκτερινὸν αὐτὸν περίπατον.

Ἤγειρε ζωηρῶς τὴν κεφαλήν, τὸ ὡραῖον μέτωπόν της συνεσπάσθη καὶ μὲ προσέβλεψε μὲ ἦθος ἀνήσυχον καὶ ὀργίλον.

— Καὶ ποῖος εἶσθε λοιπόν; ἠρώτησεν ἀγερώχως.

— Εἶμαι ἁπλοῦς περιηγητής, πολὺ εὐτυχὴς ὅτι εὑρέθην ἐκεῖ κατὰ τύχην διὰ νὰ σᾶς παράσχω ὑπηρεσίαν.

Ἐπραύνθη ὀλίγον καὶ ἀπεφάτισε νὰ μειδιάσῃ.

—Ἄ! ὑπέλαβε, τότε ὀφείλω νὰ σᾶς ζητήσω συγγνώμην διὰ τὴν ἀδιακρισίαν μου. Ἔκαμα ἀνοησίαν τὴν ὁποίαν ἡ διδασκάλισσά μου, ἡ Μὶς Γρέϋ θὰ ὠνόμαζε βεβαίως improper... Ἐὰν θέλετε, ἂς ἐπανέλθωμεν εἰς Ταλλουάρ.

Ἔδωκεν εἰς τὸ πεδάλιον κίνησιν, δι' ἧς μετεστράφη τὸ ἀκάτιον, καὶ ἤρχισα πάλιν κωπηλατῶν, ἀλλὰ τώρα μετὰ πλείονος βραδύτητος. Ἡ σελήνη, ἥτις ἀνέβαινε ὁλονὲν ἔρριπτε τὰς ἀκτῖνας της ἐπὶ ὅλου τοῦ πλάτους τῆς λίμνης· τὰ ὄρη κεκαλυμμένα ὑπὸ ἀτμῶν εἶχον μαγικὴν ὄψιν, καὶ μακράν, πρὸς τὸ Δουσσὰρ πυρὰ βοσκοῦ ἀνημμένη ἐπί τινος κορυφῆς μᾶς ἀπέστελλε τὸ ἐρυθρὸν φῶς της.

—Ἀνέβητε εἰς τὸ Λευκὸν Ὄρος; μὲ ἠρώτησεν ἡ νέα πριγκήπισσα, ἥτις, ἐξασφαλισθεῖσα ὡς πρὸς τὴν ἰδιότητά μου, ἔκρινε καλὸν νὰ φανῇ φιλόφρων καὶ νὰ λύσῃ τὴν σιωπήν.

— Ἀπ' ἐκεῖ ἔρχομαι . . ἐπανῆλθον εἰς τὴν λίμνην τοῦ Ἀνεσσὺ διὰ τοῦ στενοῦ τοῦ Ἀραβί, τοῦ Τὸν καὶ τῆς Τουρνέτ.

— Γνωρίζετε λοιπὸν τὴν λίμνην μας; Δὲν εἶνε τῳόντι λαμπρά;

—Ναί, πρὸ πάντων κατ' αὐτὴν τὴν στιγμήν.

—Εἶναι ὡραία πάντοτε! ἀπήντησε βιαίως εἶναι τόσον διαυγὴς καὶ διαφανὴς ὥστε αἰσθάνεται κανεὶς τὴν ὄρεξιν νὰ πέσῃ μέσα. . . Ὦ τὸ νερόν! ἀγαπῶ τὸ νερόν! ἀνέκραξε βυθίζουσα μὲ ἡδονὴν τὸν ἕνα τῶν βραχιονων της εἰς τὴν ἀργυρόχρουν αὖλακα τοῦ ἀκατίου.

— Μήπως εἶσθε Νεράϊδα; εἶπα παρατηρῶν αὐτὴν μετὰ θαυμασμοῦ.

—Ἤθελα νὰ ἦμαι . . Λέγουν ὅτι ὑπάρχουν ἐδῶ, διότι ἠξεύρετε αὐτὴ ἡ λίμνη ἔχει παραδόσεις ...

— Ἀλήθεια;

— Οἱ ἄνθρωποι τοῦ τόπου πιστεύουν ὅτι ἐδῶ ὅπου εἴμεθα, χωρίον ὁλόκληρον κατεβυθίσθη ὑπὸ τὸ ὕδωρ, διότι οἱ κάτοικοι εἶχον ἀρνηθῆ νὰ φιλοξενήσουν γραῖαν ἐπαίτιδα, ἡ ὁποία ἦτο Νεράϊδα. Τὰς νύκτας μὲ τὴν πανσέληνον, οἱ ἁλέκτορες τοῦ χωρίου τοῦ βυθισθέντος λαλοῦν εἰς τὸ βάθος τῆς λίμνης, καὶ οἱ κώδωνες ἠχοῦν ὡς δι' ἀκολουθίαν . . . Νὰ ἀκούσατε! . .

Εἶχε κλίνει ἐπὶ τοῦ χείλους τοῦ ἀκατίου καὶ ἠκροᾶτο γελῶσα καὶ διαβρέχουσα τοὺς δακτύλους της εἰς τὸ ὕδωρ.

—Ἀκούετε; ἐπανέλαβε.

Εἶχον πλησιάσει, αἱ δύο κεφαλαὶ ἡμῶν ἤγγιζον σχεδὸν πρὸς ἀλλήλας καὶ ἠκροώμην εὐπειθῶς. Ἄλλως δὲ διὰ νὰ μείνω εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν θὰ ἐπίστευον καὶ θὰ ἐβεβαίουν ὅ,τι αὐτὴ ἤθελε. Καὶ τῳόντι μοὶ ἐφαίνετο ὅτι ἤκουον ἀόριστον καὶ θελκτικὴν μουσικήν. Ἴσως ἦσαν μόνοι οἱ παλμοὶ τῆς καρδίας μου, διότι ἤμην ἰσχυρῶς συγκεκινημένος πλησίον τῆς περικαλλοῦς αὐτῆς πριγκηπίσσης μὲ τὸ εὔκαμπτον σῶμα τὴν ξανθὴν κόμην καὶ τοὺς μαγικοὺς ὀφθαλμούς. Πρὸς τούτοις τὸ μεθυστικὸν ἄρωμα τῆς κυκλαμιᾶς ἀνέβαινεν εἰς τὴν κεφαλήν μου.

— Σούτ! ἐξηκολούθησε μὲ ὕφος μυστηριῶδες, θέτουσα τὸν ἐβρεγμένον δάκτυλόν της ἐπὶ τῶν χειλέων της, νὰ ἡ Νεράϊδα τῆς λίμνης, ἡ ὁποία μᾶς καλεῖ....

Ἐν τῇ σιγῇ τῆς νυκτὸς ἠκούοντο μακρὰν οἱ ἦχοι κέρατος, καὶ κατὰ παράδοξον ἀκουστικὸν φαινόμενον τὸ σάλπισμα αὐτὸ ἐφαίνετο ἀναβαῖνον ἐκ τῆς λίμνης.

— Ἔ! λοιπόν! ἐπανέλαβεν ἐκρηγνυομένη εἰς γέλωτα ἐπὶ τῇ θέᾳ τῆς ἐκπεπληγμένης μορφῆς μου νομίζω ὅτι δὲν εἶνε παρὰ ἁπλοῦν κυνηγετικὸν κέρας!

— Σεῖς, ἀνεφώνησα μετ' ἐρωτικοῦ ἐνθουσιασμοῦ, σεῖς εἶσθε ἡ Νεράϊδα, σεῖς δίδετε εἰς τὴν λίμνην ὅλας τὰς μαγείας σας!

Πάλιν ἐξερράγη εἰς γέλωτας, καὶ ἐπειδὴ εἶχον ἀρχίσει νὰ κωπηλατῶ, ἐπλησιάσαμεν μετ' ὀλίγον πλησίον μιᾶς ἀμπέλου· ἐκεῖθεν τῶν κλημάτων κομψὴ ἔπαυλις διέγραφε εἰς τὸ φῶς τῆς σελήνης, ἐπὶ τῆς χλόης, τὰς κεραμείους στέγας μὲ δύο περίπτερα ἡνωμένα κατὰ τὸν Ἰταλικὸν τρόπον ὅπου ἀνερριχῶντο τὰ αἰγοκλήματα.

Αἴφνης μορφή τις μαύρη ἐκ τῆς σκιᾶς κλίνουσα ἐπὶ τοῦ δρυφάκτου ἔκραξε τὴν νεάνιδα:

— Νάδια! . . Νάδια! . . δὲν θὰ γυρίσῃς; Θὰ κρυώσῃς.

— Εἶνε ἡ θεία μου, ἐψιθύρισεν ἡ Νάδια δὲν ἠξεύρω ἂν θ' ἁρπάξω κανένα συνάχι, ἀλλὰ βέβαια θ' ἁρπάξω ἕνα καλὸ μάλλωμα. . . . Εὐχαριστῶ, κύριε, καὶ καληνύκτα . . . Λάβετε τὸν κόπον νὰ δέσετε τὸ ἀκάτιον . . . Ἐπειδὴ δὲν εἶσθε ὁ λεμβοῦχος, δὲν ἠμπορῶ νὰ σᾶς πληρώσω τὸν κόπον σας, καὶ ὅμως ἤθελα νὰ ἐξοφλήσω τὸ χρέος μου.

Ἐφάνη σκεπτομένη πρὸς στιγμήν, ἔπειτα ἀποτόμως ἀπέσπασεν ἀπὸ τοῦ ἐπιστηθίου της τὴν ἀνθοδέσμην τῆς κυκλαμιᾶς καὶ ῥίπτουσα αὐτὴν πρὸς ἐμέ:

— Χαίρετε! μοὶ εἶπε· φυλάξατε αὐτὰ τὰ ἄνθη εἰς ἀνάμνησιν τῆς Νεράϊδας τῆς λίμνης!...

Ἀνέβη τὴν ὄχθην καὶ ἐγένετο ἄφαντος ὑπὸ τοὺς πλατάνους τῆς ἐπαύλεως.

Τῇ ἐπαύριον οἱ σύντροφοί μου καὶ ἐγὼ ἀνεχωροῦμεν διὰ τοῦ ἀτμοπλοίου τοῦ Ἀννεσύ, καὶ δὲν ἐπανεῖδον πλέον τὴν ὡραίαν πριγκήπισσαν...

Καὶ ἰδού με μετὰ εἰκοσιπέντε ἔτη εἰς τὰς ὄχθας τῆς μαγικῆς αὐτῆς λίμνης. Ἡ ἔπαυλις ὑψοῖ πάντοτε ἐντὸς τῶν ἀμπελώνων τὰ περιπτερά της μὲ τὰς κεραμείους στέγας. Αἱ κυκλαμιαὶ ἀνοίγουσι πάντοτε ἀνὰ τὰ δάση τῶν ἐλάτων τὰ εὐώδη ροδόχροα ἄνθη των. Περιηγηταὶ νέοι, ἀκμαῖοι καὶ εὔθυμοι, καταβαίνουσιν ἀκόμη τραγῳδοῦντες τῆς Τουρνὲτ τὰς χαράδρας.... Ἐπανῆλθον μὲ τὸ ἀκάτιον εἰς τὸ μέρος ὅπου ἐβυθίσθη τὸ μυθικὸν χωρίον, ἀλλὰ μάτην ἠκροάσθην.... Δὲν ἤκουσα πλέον οὔτε τοὺς κώδωνας ἠχοῦντας, οὔτε τὴν φωνὴν τῆς Νεράϊδας. Δὲν ἤκουσα ἠχοῦντα ἢ τὰ πεντήκοντά μου ἔτη, ἐνῷ αἱ μελαγχολικαὶ φωναὶ τῶν βατράχων ἐφαίνοντο θρηνοῦσαι τὴν ἀποπτᾶσαν νεότητά μου καὶ τοὺς ἐκλιπόντας συντρόφους μου.

André Theuriet [Μετάφρασις Ψ.]

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ

Ἐν Σουηδίᾳ ἀπέθανε πρό τινος ὁ διαπρεπὴς καθηγητὴς Γουλιέλμος Σεδέλιος. Μετὰ τὸν θάνατον δ' αὐτοῦ ἐξεδόθησαν τὰ ἀπομνημονεύματά του, ἐν τοῖς ὁποίοις ἀναφέρεται καὶ τὸ ἑξῆς ἐπεισόδιον σχέσιν ἔχον πρὸς τὴν Ἑλλάδα: Ἡ ἑλληνικὴ ἐπανάστασις τοῦ 1821 εἶνε γνωστὸν ὅτι συνεκίνησε πάντας τοὺς πεπολιτισμένους λαοὺς μὴ ἐξαιρουμένου καὶ τοῦ σουηδικοῦ. Ἐν Στοκχόλμῃ καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Σουηδίας ἐγένοντο τότε ἔρανοι χρηματικοὶ ὑπὲρ τῶν ἀγωνιζομένων Ἑλλήνων. Ὁ Σεδέλιος δεκαετὴς μόλις τὴν ἡλικίαν ἀπέστειλεν ὅλα τὰ ἐκ πατρικῶν φιλοδωριῶν κεφάλαιά του, ἰσοδυναμοῦντα πρὸς 2 1/2 ἑλληνικὰς δραχμάς, πρὸς τὴν ἐπὶ τῶν ἐράνων ἐπιτροπὴν μὲ τὴν ἑξῆς σημείωσιν: Ἐκ μέρους δεκαετοῦς παιδίου ἀγαπῶντος τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἐλευθερίαν.

— Ἀπὸ τῆς 6 μαΐου μέχρι τῆς 15 ὀκτωβρίου οἱ ἐπισκέπται τῆς Παρισινῆς Ἐκθέσεως ἀνῆλθον ἐν ὅλῳ εἰς 51 504 224.

— Εἰς τὸν πρὸς κατάργησιν τῆς δουλείας διεθνῆ σύνδεσμον θὰ προσέλθῃ καὶ ἡ Περσία.

— Ἀπέθανεν εἰς τῶν τεσσάρων τελευταίων Ἄγγλων ἀπομάχων τοῦ Βαρτελῶ ὁ ἀντισυνταγματάρχης Βασίλειος Ζάκσον.

— Διὰ τὴν ἀνίδρυσιν πύργου ἐν Λονδίνῳ, παρεμφεροῦς πρὸς τὸν τοῦ Ἄϊφφελ, ἀλλ' ὑψηλοτέρου ἐκείνου προεκηρύχθη ἀγὼν ἀρχιτεκτονικὸς εἰς ὃν ἐκλήθησαν οἱ ἀρχιτέκτονες νὰ ὑποβάλωσι σχέδια συνδυάζοντα τὴν στερεότητα πρὸς τὴν κομψότητα. Ἐτάχθησαν δύο ἆθλα; διὰ τὸ ἄριστον σχέδιον 500 γουινέαι καὶ διὰ τὸ δευτερεῦον 250.

— Αἱ πλεῖσται τῶν μεγάλων πόλεων ἔχουσι καὶ μεγάλα χρέη, ὄχι ὅμως ἀνάλογα πρὸς τὸν πληθυσμὸν αὐτῶν. Οὕτω κατ' ἀκριβῆ ὑπολογισμὸν ἐν Παρισίοις ἀναλογοῦσι 790 φράγκα εἰς ἕκαστον κάτοικον, ἐν Μιλάνῳ 218, ἐν Βιέννῃ 193, ἐν Βερολίνῳ 154, ἐν Βρυξέλλαις 1605. Ἐν Ἀθήναις δέ;

— Ἐν Μαγεντίᾳ συνέδη τὸ ἑξῆς σπανιώτατον εἰς τὰ χρονικὰ τοῦ θεάτρου: μεγάλη μερὶς τοῦ κοινοῦ, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐπλεόναζον αἱ γυναῖκες, ἀπῄτησε παρὰ τῆς δημαρχίας νὰ ἀπαγορευθῶσιν ἐν τῷ θεάτρῳ αἱ παραστάσεις τῆς Δίκης Κλεμανσώ, τοῦ γνωστοῦ δράματος τοῦ Ἀλεξάνδρου Δουμᾶ υἱοῦ, καὶ ἡ ἀπαίτησις αὕτη εἰσηκούσθη.

— Ὁ Κοκλέν, ὁ διάσημος γάλλος ἠθοποιός, συμβληθεὶς μετὰ ρώσσου ἐργολάβου μεταβαίνει εἰς Ρωσσίαν ἵνα δώσῃ σειρὰν παραστάσεων ἀπὸ τοῦ νοεμβρίου μέχρι τοῦ μαρτίου, ἐν Πετρουπόλει, Μόσχᾳ, Κρακοβίᾳ, Κιέβῳ καὶ Ὀδησσῷ.

— Ἡ κυρία Βιαρδὼ ἐβώρησεν εἰς τὸ παρισινὸν Ὠδεῖον τὸ εἰς χεῖρας αὐτῆς εὑρισκόμενον μουσικὸν χειρόγραφον τοῦ Δὸν Ζουὰν τοῦ ἀριστουργήματος τοῦ Μόζαρτ.

— Ὡς ὑποψήφιοι ἀκαδημαϊκοὶ διὰ τὴν ἕδραν τοῦ Ὠζιὲ ἀναφέρονται ὁ Ζελᾶ, ὁ Τεριέ, ὁ Σαρσὲ καὶ ὁ Βουρζέ.

— Εἰς τὸν ἔξοχον γάλλον ζωγράφον Μεσσονιὲ ἀπενεμήθη ὁ μεγαλόσταυρος τῆς λεγεῶνος τῆς Τιμῆς.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

— Ἅμα τοῦ ζητήσῃς ἐκ μέρους μου τὴν χάριν αὐτὴν δὲν θὰ σοῦ τὴν ἀρνηθῇ.

— Μά τί λόγον ὑποχρεώσεως ἔχει ἀπέναντί σου;

— Σπουδαιότατον: ἂν δὲν ἔπαιρνα ἐγὼ τὴν γυναῖκα ποῦ 'πῆρα... θὰ τὴν εἶχε πάρῃ αὐτός.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

Ὁ υἱὸς ἀνθρώπου πλουτίσαντος δι' ἀτιμίας ἠμπορεῖ νὰ εἶνε τίμιος ἄνθρωπος — ὁ γαμβρός του ποτέ!

*

Ἡ καρδία τῆς γυναικὸς ὁμοιάζει μὲ τὴν χιόνα· ἅμα ὀλίγον ῥυπανθῇ μεταβάλλεται εἰς βόρβαρον.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Συγκόλλησις ἀγγείων ἐκ πορσελάνης.

Ὁτηνδήποτε προσοχὴν καὶ ἂν καταβάλλωσιν αἱ οἰκοδέσποιναι, συμβαίνουσι ζημίαι καὶ θραύονται ἐνίοτε τὰ ἐκ πορσελάνης ἢ φαγεντίας ἀγγεῖα, διὸ χρήσιμος εἶναι ἡ γνῶσις τῆς διορθώσεως τοῦ κακοῦ ἐφ' ὅσον εἶναι ἐφικτόν. Πρὸς συγκόλλησιν λοιπὸν τῶν θραυσθέντων πινακίων ἢ ἄλλων ἀγγείων γίνεται χρῆσις κόλλας κατασκευαζομένης κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον. Λαμβάνομεν 125 γραμμάρια λευκοῦ τυροῦ χλωροῦ, τὸν ὁποῖον πλύνομεν θλίβοντες διὰ τῆς χειρὸς μέχρις ὅτου τὸ ὕδωρ τῆς πλύσεως πέσῃ καθαρόν· τότε δὲ θέτομεν τὸν τυρὸν εἰς μαρμάρινον ἰγδίον εἰς τὸ ὁποῖον ῥίπτομεν καὶ τὰ λευκώματα τριῶν ᾠῶν καὶ τὸν χυμὸν ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ σκελίδων σκορόδου καὶ τρίβομεν ἐπιπάσσοντες κόνιν ἀσβέστου ἕως οὗ ἡ κόλλα καταστῇ ξηρά. Θέτομεν δ' αὐτὴν εἰς φιαλίδιον πλατύστομον, τὸ ὁποῖον κλείομεν διὰ πώματος στεγανῶς. Ὅταν θέλωμεν νὰ συγκολλήσωμέν τι ἐξάγομεν ἐκ τοῦ φιαλιδίου ὀλίγην ἐκ τῆς κόλλας ταύτης, τὴν ἀναλύομεν εἰς ὀλίγον ὕδωρ καὶ ἀλείφομεν τὰ τεθραυσμένα μέρη, σφίγγομεν δὲ δι' ἰσχυρᾶς κλωστῆς τὰ τεμάχια πρὸς ἄλληλα καὶ τὰ ἀφίνομεν νὰ ξηρανθῶσιν εἰς τὴν σκιάν. Τὰ οὕτω συγκολληθέντα τεμάχια, ἂν ἡ ἀποξήρανσις εἶναι τελεία, δὲν ἔχουσι κανένα φόβον οὔτε ἐκ τοῦ πυρός, οὔτε ἐκ τοῦ θερμοῦ ὕδατος.

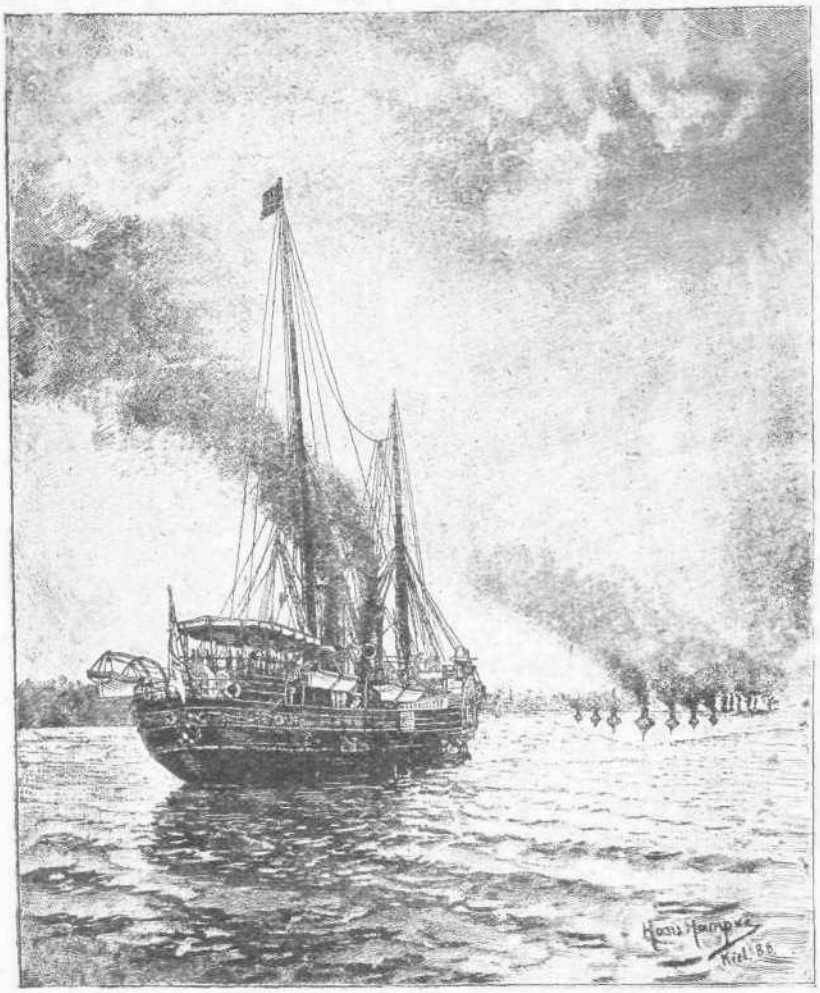

Η ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΘΑΛΑΜΗΓΟΣ «ΧΟΕΝΤΖΟΛΛΕΡΝ»

Ἡ θαλαμηγὸς τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας *Χοεντζόλλερν*, τῆς ὁποίας ἐπέβαινεν ἡ Αὐτοκράτειρα κατὰ τὸ τελευταῖον εἰς Ἑλλάδα ταξείδιον, εἶνε τροχοφόρον ἀτμόπλοιον μετὰ δύο ἱστῶν, ἔχον μῆκος 91 μέτρων καὶ πλάτος 11, σιδηροῦν τὸ σκάφος, ἐκτοπισμὸν ὕδατος 1709 τόννων καὶ μηχανὴν δυνάμεως 3,000 ἵππων.

Ἐπὶ τῆς πρύμνης τοῦ πλοίου ὑπάρχουσι δύο μικρὰ τηλεβόλα ἐκ χάλυβος, ἐστημένα ἐπὶ ὀρειχαλκίνων κιλιβάντων, φέροντα δὲ διάφορα κοσμήματα ἔκτυπα. Εἶνε ταῦτα δῶρον τοῦ Κρούπ πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα Γουλιέλμον τὸν Α'.

Ἐκτὸς τῶν δύο τούτων τηλεβόλων, τὸ *Χοεντζόλλερν*, εἶνε ἐξωπλισμένον διὰ πέντε πολυβόλων, τοποθετημένων κατὰ μῆκος τοῦ σκάφους.

Τὸ πλήρωμα τοῦ πλοίου ἀποτελεῖται ἐξ ἑκατὸν πεντήκοντα ἀνδρῶν.

Ἄνωθεν τῶν τροχῶν εὑρίσκονται δύο μεγάλοι ἠλεκτρικοὶ λαμπτῆρες, δυνάμεως τεσσαράκοντα χιλιάδων κηρίων ἕκαστος.

Μεταξὺ τῶν δύο καπνοδόχων ὑψοῦται ἡ γίφυρα τοῦ κυβερνήτου, ἥτις εἶνε προωρισμένη διὰ τὸν Αὐτοκράτορα.

Τὰ δωμάτια τοῦ Αὐτοκράτορος χωρίζει ἀπὸ τῶν τῆς Αὐτοκρατείρας μεγάλη αἴθουσα. Ὁ κοιτὼν τοῦ Αὐτοκράτορος εἶνε μικρὸς καὶ ἀπερίττως διεσκευασμένος δι' ἁπλῆς στρατιωτικῆς κλίνης, μικρᾶς τραπέζης καλλωπισμοῦ, ἑνὸς κλιντῆρος καὶ τινων ἑδρῶν. Πάντα τὰ ἔπιπλα εἶνε ἐστρωμένα διὰ τοῦ αὐτοῦ ὑφάσματος, ἀνοικτόχρου καὶ διηνθισμένου. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὑφάσματος εἶνε κατεσκευασμένα καὶ τὰ παραπετάσματα. Τοῦ κοιτῶνος προηγεῖται τὸ σπουδαστήριον, διεσκευασμένον μετὰ μεγαλειτέρας πολυτελείας. Ἐν αὐτῷ διακρίνονται δύο τράπεζαι καὶ μία ὑελόφρακτος σκευοθήκη περιλαμβάνουσα βιβλία τινά, πλουσίως δεδεμένα, ἀποτελοῦντα δὲ τὴν ταξειδιωτικὴν τοῦ αὐτοκράτορος Γουλιέλμου βιβλιοθήκην.

Τὸ δωμάτιον τοῦτο συνέχεται μετὰ μεγάλου λουτῆρος ἐκ ξύλου καὶ μαρμάρου.

Ὁ κοιτὼν τῆς Αὐτοκρατείρας εἶνε πλουσιώτερόν πως ἠυτρεπισμένος.

Ἐν συνόλῳ ὅμως τὴν διασκευὴν τοῦ πλοίου διακρίνει μεγάλη λιτότης, μὴ στερουμένη ὅμως καλαισθησίας.

Τὸ ἑστιατόριον, ἐν τῷ αὐτῷ αὐστηρῷ ρυθμῷ διακεκοσμημένον, εἶνε λαμπρόν. Δύο μεγάλαι ἐλαιογραφικαὶ εἰκόνες τοῦ Βίσμαρκ καὶ τοῦ Μόλτκε, ἀμφοτέρων ἐν στολῇ κοσμοῦσιν αὐτό.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1889 — 1906.